

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ Ε.Π.Δ.Ο.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ &
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΛΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

2004

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΕΙ/Μ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

«ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ»

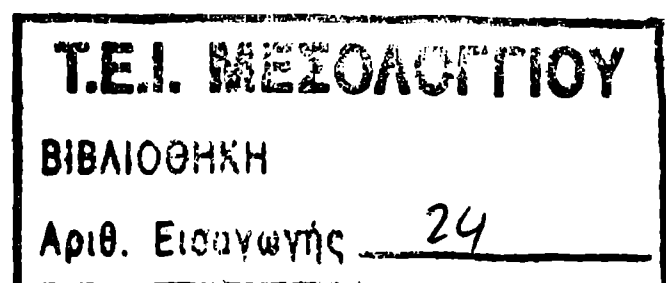
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Κα ΕΛΕΝΗ ΓΚΕΚΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Κος ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Κος ΛΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΟ ΕΤΟΣ 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	3
------------------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	8
1.1.1 Η γέννηση της Ευρώπης.....	8
1.1.2 Η Ευρωπαϊκή οικονομική κοινότητα.....	9
1.1.3 Τα μεγάλα ιστορικά στάδια.....	9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

2.1 ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	16
2.1.1 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.....	17
2.1.2 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.....	18
2.1.3 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.....	21
2.1.4 Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.....	22
2.1.5 Το Πρωτοδικείο.....	23
2.1.6 Το Ελεγκτικό Συνέδριο.....	23
2.1.7 Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.....	24
2.1.8 Η Επιτροπή των Περιφερειών.....	24
2.2 Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	24
2.2.1 Το άνοιγμα της μεγάλης αγοράς.....	25
2.3 Η ΕΝΙΑΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΞΗ	25
2.4 ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	26
2.4.1 Προς ένα νέο στόχο.....	27
2.4.2 Ο ενιαίος χώρος εσωτερικής ασφάλειας.....	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1 ΟΙ ΚΟΙΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	29
3.1.1 Οι πολιτικές αλληλεγγύης.....	29
3.1.2 Η περιφερειακή δράση.....	29

3.1.3 Η κοινωνική διάσταση.....	30
3.1.4 Η πολιτική της απασχόλησης.....	31
3.2 Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ.....	32
3.2.1 Η αναμόρφωση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.....	34
3.3 ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ.....	35
3.4 ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ.....	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ : Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ -

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

4.1 ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ: Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΑΣ.....	38
4.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑ.....	38
4.3 ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ.....	39
4.3.1 Η πρόκληση των μεγάλων μεταρρυθμίσεων.....	39
4.3.2 Οι πιο σημαντικές επιτυχίες της Ελληνικής Προεδρίας.....	40
4.3.3 Μακροοικονομικές πολιτικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.....	41
4.3.4 Η υιοθέτηση των νέων Γενικών Κατευθύνσεων Οικονομικής Πολιτικής.....	42
4.3.5 Η συμφωνία για το φορολογικό πακέτο.....	43
4.3.6 Η ώθηση στην αναπτυξιακή πρωτοβουλία για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και την έρευνα	43
4.3.7 Οι νέες κατευθύνσεις περιφερειακής πολιτικής.....	44
4.3.8 Περισσότερες και Καλύτερες Θέσεις Εργασίας.....	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5.1 ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ.....	46
5.1.1 Η μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.....	46
5.1.2 Η θεσμοθέτηση της Τριμερούς Κοινωνικής Συνόδου.....	46
5.1.3 Η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.....	47
5.1.4 Ο εκσυγχρονισμός των εργασιακών σχέσεων.....	47
5.2 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	47
5.3 Η ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΒΙΒΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	48

5.4 Η ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΧΑΡΤΑΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	48
5.5 Η ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΕΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ).....	49
5.6 ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ.....	49
5.6.1 Η συμφωνία για το Κοινοτικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας.....	49
5.6.2 Οι αποφάσεις για την αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη έρευνας σε τεχνολογίες αιχμής.....	50
5.6.3 Η συμφωνία για την ίδρυση Οργανισμού για την αμυντική έρευνα.....	50
5.6.4 Η συμφωνία για τη χρήση εγγράφων του Δημοσίου Τομέα.....	50
5.6.5 Η προώθηση της ασφαλέστερης χρήση του Διαδικτύου (eSAFE).....	51
5.6.6 Η δημιουργία Οργανισμού για την ασφάλεια των δικτύων και πληροφοριών ..	51
5.6.7 Μεταρρύθμιση των Ευρωπαϊκών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης...	51
5.6.7 Ενίσχυση των δεξιοτήτων και της κινητικότητας στην ΕΕ – πρόγραμμα Erasmus Mundus	51
5.6.8 Εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση – Πρόγραμμα e-learning.....	52
5.6.9 Η ολοκλήρωση της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας.....	53
5.6.10 Η αναθεώρηση των κανόνων για τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας.....	53
5.6.11 Η συμφωνία για το δεύτερο Σιδηροδρομικό Πακέτο.....	53
5.6.12 Η προώθηση των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών.....	54
5.6.13 Η πρόοδος στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	54
5.7 ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ.....	55
5.8 ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ.....	55
5.8.1 Η πρόοδος στο θέμα της μεταρρύθμισης των συνταξιοδοτικών συστημάτων.....	55
5.8.2 Η ενίσχυση της κινητικότητας και ο συντονισμός των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης.....	56
5.8.3 Η προαγωγή της ισότητας μεταξύ φύλων.....	56
5.8.4 Διαφυλάσσοντας τη μελλοντική ευημερία και ποιότητα ζωής.....	57

5.9 Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	57
5.10 Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ.....	57
5.11 Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	57
5.12 Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ.....	58
5.13 Η ΠΡΩΘΗΣΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΡΟ.....	58
5.14 Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ.....	58
5.15 Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ.....	59
5.16 ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ.....	59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

6.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	60
6.1.1 Τα οικονομικά θέματα της προεδρίας.....	60
6.2 EUROGROUP ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ.....	60
6.3 ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ.....	61
6.3.1 Γενικές κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής.....	62
6.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	63
6.5 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	63
6.6 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΚΕΤΟ.....	64
6.7 ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ.....	65
6.8 ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	66
6.9 ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ.....	67
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....</u>	68

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ανεξάντλητο ενδιαφέρον μας για την πορεία της μικρής μας χώρας της Ελλάδας στην Ευρωζώνη δε θα μπορούσε παρά να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης και ανάλυσης για την εκπόνηση της διπλωματικής μας εργασίας. Είναι τόσο ενδιαφέρον αντικείμενο που διαβάζοντας ο αναγνώστης ανακαλύπτει επικίνδυνες και επιρρεπείς καταστάσεις που η Ελλάδα και η Ελληνική Προεδρία (επί προεδρίας της χώρας) κατάφερε να αντιμετωπίσει. Η Ελλάδα «ελίχθηκε» με εντυπωσιακό, παραδειγματικό τρόπο, καθώς ήταν επικίνδυνα γεγονότα, αφενός για την Ελληνική Κοινωνία και αφετέρου για την Ελληνική Οικονομία

Βακτηρία σε αυτή τη προσπάθεια για την καλύτερη δυνατή παρουσίαση των στοιχείων και την αποτύπωση της πραγματικής διάστασης των καταστάσεων στάθηκε η επιβλέπον καθηγήτριά μας, Κυρία Γκέκα Ελένη . Θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας για την αρωγή που μας πρόσφερε και για τον πολύτιμο χρόνο που διέθεσε συζητώντας και συμβουλευόντάς μας.

Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά όσους συνετέλεσαν να ολοκληρωθεί η παρούσα πτυχιακή καθώς επίσης να ζητήσουμε από τους μελλοντικούς μελετητές της να μας συγχωρήσουν για τυχόν λάθη και ελλείψεις που μπορεί να εντοπίσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1.1 Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

9 ΜΑΪΟΥ 1950

Κατά την άνοιξη του 1950, η Ευρώπη βρίσκεται στο χείλος του γκρεμού. Ο ψυχρός πόλεμος συγκεντρώνει απειλητικά σύννεφα σύγκρουσης μεταξύ των ανατολικών και δυτικών κρατών της ηπείρου. Πέντε έτη μετά το τέλος του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, η συμφιλίωση των παλιών αντιπάλων φαίνεται ακόμη πολύ απόμακρη.

Πώς να αποφευχθεί η επανάληψη των λαθών του παρελθόντος πώς να δημιουργηθούν οι συνθήκες για μια διαρκεί ειρήνη μεταξύ των χθεσινών εχθρών. Η ουσία του προβλήματος βρίσκεται στη σχέση μεταξύ της Γαλλίας και της Γερμανίας. Πρέπει να δημιουργηθεί ένας δεσμός μεταξύ των δύο αυτών κρατών και να συγκεντρωθούν γύρω τους όλες οι ελεύθερες χώρες της Ευρώπης για να οικοδομήσουν μαζί το κοινό τους πεπρωμένο.

Ο Jean Monnet με τη μοναδική του εμπειρία του διαπραγματευτεί και του ειρηνοποιού, προτείνει στο Γάλλο υπουργό εξωτερικών Robert Schuman και στο Γερμανό καγκελάριο Konrad Adenauer να αναπτύξουν ένα κοινό συμφέρον μεταξύ των χωρών τους: τη διαχείριση της αγοράς Άνθρακα και Χάλυβα υπό ανεξάρτητη αρχή. Η πρόταση διατυπώνεται επίσημα στις 9 Μαΐου 1950 από τη Γαλλία και γίνεται ένθερμα δεκτή από τη Γερμανία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο.

Η Συνθήκη για την Ίδρυση της πρώτης Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), υπογράφεται τον Απρίλιο του 1951, ανοίγοντας την πόρτα στην Ευρώπη των Έμπρακτων επιτευγμάτων. Ακολούθησαν άλλα επιτεύγματα μέχρι τη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία βρίσκεται σε φάση ανοίγματος προς τα Ανατολικά κράτη της ηπείρου από τα οποία παρέμεινε ξεκομμένη επί μεγάλο διάστημα.

1.1.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

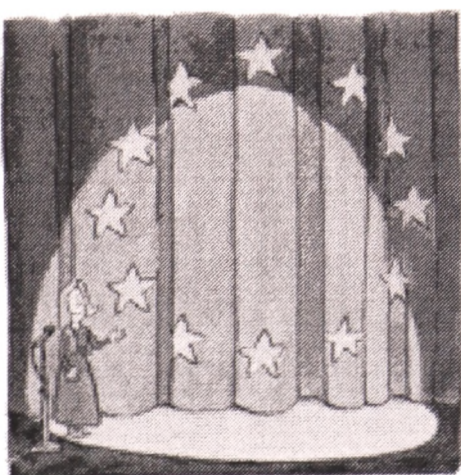
25 Μαρτίου 1957

Το σχέδιο του Schuman οδήγησε στη ίδρυση μιας κοινότητας ειδικευμένης σε δύο αποφασιστικούς αλλά περιορισμένους τομείς: τον άνθρακα και τον χάλυβα. Η προσπάθεια αυτή έπρεπε να αλλάξει μορφή και να συνεχιστεί σε μια οδό ολοκλήρωσης. Υπό την πίεση του ψυχρού πολέμου αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες στους τομείς της άμυνας και της πολιτικής ένωσης, αλλά η κοινή γνώμη δεν ήταν έτοιμη να τις αποδεχθεί. Τα έξι κράτη μέλη της ΕΚΑΧ επέλεξαν ένα νέο σημείο αναθέρμανσης της συνεργασίας στον οικονομικό τομέα: τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς.

Η συνθήκη της Ρώμης της 25^{ης} Μαρτίου 1957 με τη οποία ιδρύθηκε η ΕΟΚ θεσπίζει όργανα και μηχανισμούς λήψης αποφάσεων που επιτρέπουν την έκφραση τόσος των εθνικών συμφερόντων όσο και μιας κοινοτικής θεώρησης. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί στο εξής τον κύριο πόλο γύρο από τον οποίο οργανώνεται η Ευρωπαϊκή οικοδόμηση.

Από το 1958 έως το 1970 οι επιπτώσεις από την κατάργηση των τελωνιακών δασμών είναι θεαματικές. Το ενδοκοινοτικό εμπόριο εξαπλασιάστηκε, ενώ οι ανταλλαγές της ΕΟΚ με τον υπόλοιπο κόσμο τριπλασιάστηκαν. Κατά την ίδια περίοδο το μέσο ακαθάριστο εθνικό προϊόν της ΕΟΚ αυξάνεται κατά 70%. Κατά το πρότυπο των μεγάλων ηπειρωτικών αγορών όπως αυτή των Ηνωμένων Πολιτειών, οι οικονομικοί φορείς της Ευρώπης εκμεταλλεύονται τη δυναμική που δημιουργείται από το άνοιγμα των συνόρων. Στους καταναλωτές προτείνεται πλέον ένα όλο και ευρύτερο φάσμα εισαγόμενων προϊόντων. Η ευρωπαϊκή διάσταση γίνεται πραγματικότητα. Το 1986 με την υπογραφή της Ενιαίας Πράξης καταργούνται και οι υπόλοιποι περιορισμοί, κανονιστικής και φορολογικής τάξεως, που καθυστέρουσαν την ολοκλήρωση μιας απόλυτα ενοποιημένης πραγματικής εσωτερικής αγοράς.

1.1.3 ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ

Η ευρωπαϊκή ιδέα, προτού συγκεκριμενοποιηθεί σε ένα πραγματικό πολιτικό σχέδιο και καταστεί διαρκής στόχος της κυβερνητικής πολιτικής των κρατών μελών, παρέμεινε περιορισμένη στον κύκλο των φιλοσόφων και των

οραματιστών. Η προοπτική των Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης, κατά τη διατύπωση του Βίκτορα Ουγκώ, αντιστοιχούσε σε ένα ανθρωπιστικό και ειρηνιστικό ιδανικό το οποίο διέψευσαν βίαια οι τραγικές συγκρούσεις που σύντριψαν την ήπειρο στη διάρκεια του πρώτου ημίσεως του 20ού αιώνα. Χρειάστηκαν οι προβληματισμοί που ανέπτυξαν τα κινήματα αντίστασης ενάντια στον ολοκληρωτισμό, κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, για να αναδυθεί η έννοια μιας οργάνωσης της ηπείρου ικανής να ξεπεράσει τους εθνικούς ανταγωνισμούς.

Ο Altiero SPINELLI, Ιταλός φεντεραλιστής, και ο Jean MONNET, εμπνευστής του Σχεδίου Schuman που το 1950 δημιούργησε την πρώτη Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), είναι οι πρωτεργάτες των δύο βασικών ρευμάτων σκέψης που θα υλοποιήσουν της διαδικασίες της κοινοτικής ολοκλήρωσης: αφενός το ομοσπονδιακό σχέδιο που στηριζόταν στο διάλογο και τη σχέση συμπληρωματικότητας μεταξύ των τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών αρχών. Αφετέρου το λειτουργικό σχέδιο, που είχε ως άξονα την προοδευτική μεταβίβαση τμημάτων της κυριαρχίας από το εθνικό στο κοινοτικό επίπεδο. Αμφότερες οι θέσεις συγκλίνουν σήμερα στην πεποίθηση ότι, παράλληλα με τις εθνικές και περιφερειακές εξουσίες, πρέπει να υπάρχει μία ευρωπαϊκή εξουσία η οποία θα στηρίζεται σε δημοκρατικά και ανεξάρτητα όργανα, ικανά να διαχειρίζονται τους τομείς για τους οποίους η κοινή δράση αποδεικνύεται αποτελεσματικότερη από τη μεμονωμένη δράση των κρατών. Κι οι τομείς αυτοί είναι: η εσωτερική αγορά, το νόμισμα, η οικονομική και κοινωνική συνοχή, η πολιτική της απασχόλησης, η προστασία του περιβάλλοντος, η εξωτερική πολιτική και η πολιτική της άμυνας, η δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας και ασφάλειας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση το 1998, είναι το αποτέλεσμα προσπαθειών που άρχισαν το 1950 από τους σκαπανείς της κοινοτικής Ευρώπης. Αποτελεί την πιο προωθημένη οργάνωση πολυτομεακής ολοκλήρωσης που έχει τη δυνατότητα να λειτουργεί ταυτόχρονα στους οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς τομείς, στους τομείς των δικαιωμάτων των πολιτών και των εξωτερικών σχέσεων των δεκαπέντε κρατών που είναι μέλη της. Η Συνθήκη των Παρισίων για την ίδρυση της ΕΚΑΧ το 1951 και εν συνεχεία οι Συνθήκες της Ρώμης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ) το 1957, οι οποίες τροποποιήθηκαν το 1986 με την Ενιαία Ευρωπαϊκή

Πράξη, το 1992 με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπογράφηκε στο Μάαστριχτ και τέλος με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ που υπογράφηκε το 1997, συνιστούν τα θεσμικά θεμέλια αυτού του συνόλου που δημιουργούν μεταξύ των κρατών μελών νομικούς δεσμούς οι οποίοι ξεπερνούν κατά πολύ τις απλές συμβατικές σχέσεις μεταξύ κυριάρχων κρατών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργεί η ίδια νομοθεσία που εφαρμόζεται άμεσα στους Ευρωπαίους πολίτες και γεννά ειδικά δικαιώματα προς όφελός τους.

Περιορισμένη αρχικά στη διάνοιξη της κοινής αγοράς άνθρακα και χάλυβα μεταξύ των έξι ιδρυτριών χωρών (Βελγίου, Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας, Λουξεμβούργου, Κάτω Χωρών), η Κοινότητα υπήρξε στην αρχή μια επιχείρηση ειρήνης, αφού κατάφερε να συνενώσει σε ένα θεσμικό σύνολο με βάση την αρχή της ισότητας τους νικητές και τους ηττημένους του τελευταίου ενδοευρωπαϊκού πολέμου.

Από το 1957, αφού το σχέδιο για την ίδρυση ευρωπαϊκού στρατού αντιμετώπισε το 1954 την άρνηση κύρωσης από την Εθνική Συνέλευση της Γαλλίας, οι έξι ιδρύτριες χώρες αποφάσισαν να οικοδομήσουν μια Οικονομική Κοινότητα πάνω στη βάση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των εργαζομένων. Οι δασμοί επί των βιομηχανικών προϊόντων καταργούνται τον Ιούλιο του 1968 και οι κοινές πολιτικές, ιδίως η αγροτική και η εμπορική τίθενται σε ισχύ κατά την ίδια δεκαετία.

Οι επιτυχίες των Έξι πείθουν το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Δανία και την Ιρλανδία να προσχωρήσουν κατόπιν επίπονων διαπραγματεύσεων στις οποίες η Γαλλία του Στρατηγού de Gaulle προέβαλε δύο φορές, το 1961 και το 1967, το δικαίωμα αρνησικυρίας. Η πρώτη διεύρυνση, που αύξησε το 1973 τα μέλη της Κοινότητας από έξι σε εννέα, πραγματοποιείται από κοινού με μία εμβάθυνση του έργου της μέσω της εφαρμογής νέων πολιτικών (κοινωνικής, περιφερειακής, περιβαλλοντικής).

Από τις αρχές της δεκαετίας του '70, επεβλήθη η ανάγκη σύγκλισης των οικονομιών και νομισματικής ένωσης, ενώ η αναστολή της μετατρεψιμότητας του δολαρίου σε χρυσό εγκαινίασε μια εποχή μεγάλης διεθνούς νομισματικής αστάθειας, η οποία επιδεινώθηκε από τις επιπτώσεις των πετρελαϊκών κρίσεων του 1973 και

1979. Η θέσπιση, το 1979, του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος συνέβαλε στη σταθεροποίηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών και στη χάραξη εκ μέρους των κρατών μελών αυστηρών πολιτικών που τους επιτρέπουν να διατηρούν μεταξύ τους τις σχέσεις αλληλεγγύης και την πειθαρχία ενός ανοικτού οικονομικού χώρου.

Το 1981 και 1986, οι προσχωρήσεις της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας ενδυναμώνουν τη νότια πτέρυγα της Κοινότητας, καθιστώντας περισσότερο επιτακτική την εφαρμογή διαρθρωτικών προγραμμάτων που αποσκοπούν στο να μειώσουν τις ανισότητες όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη μεταξύ των Δώδεκα. Παράλληλα, η Κοινότητα εδραιώνεται σε διεθνές επίπεδο, ενδυναμώνοντας τις συμβατικές σχέσεις που διατηρεί με τις χώρες του νότιου τμήματος της Μεσογείου και τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού οι οποίες συνεργάζονται βάσει των διαδοχικών Συμβάσεων Λομέ (1975-1989 : Λομέ I, II, III και IV).

Με τη συμφωνία που υπεγράφη στο Μαρακές, στις 14 Απριλίου 1994, από όλα τα μέλη της GATT (Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου) το διεθνές εμπόριο εισέρχεται σε νέο στάδιο ανάπτυξής του. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, που διαπραγματεύτηκε με μια φωνή, άσκησε πιέσεις σε όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για να θέσει τη σφραγίδα της και να υπερισχύσουν τα συμφέροντά της.

Η Ένωση, πρώτη εμπορική δύναμη στον κόσμο, αρχίζει να διαθέτει τα μέσα που της επιτρέπουν να μένει στη διεθνή σκηνή. Θέτει στόχο την εφαρμογή κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Η "ευρωπαϊσιοδοξία", που ενέσκηψε στις αρχές της δεκαετίας του 1980, ενισχυμένος τόσο από τις επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης όσο και από τις επίπονες εσωτερικές συνομιλίες σχετικά με την κατανομή των δημοσιονομικών βαρών, παραχωρεί τη θέση του, από το 1985, σε νέες ελπίδες ανάκαμψης του ευρωπαϊκού δυναμικού. Βάσει ενός Λευκού Βιβλίου, που υπέβαλε το 1985 η Επιτροπή υπό την προεδρία του Jacques Delors, η Κοινότητα αποφασίζει να ολοκληρώσει την οικοδόμηση της μεγάλης εσωτερικής αγοράς μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1993. Αυτή η ημερομηνία ορόσημο και οι νομοθετικές διατάξεις που κατέστησαν δυνατή τη συγκεκριμενοποίηση ενός τόσο φιλόδοξου στόχου

επιβεβαιώθηκαν στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, που υπεγράφη το Φεβρουάριο του 1986 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1987.

Η πτώση του τείχους του Βερολίνου, ακολουθούμενη από τη γερμανική ενοποίηση στις 3 Οκτωβρίου 1990, και ο εκδημοκρατισμός των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, που ελευθερώθηκαν από την κηδεμονία της Σοβιετικής Ένωσης, η οποία αυτοδιαλύθηκε τον Δεκέμβριο του 1991, μεταμορφώνουν ουσιαστικά την πολιτική δομή της ηπείρου. Τα κράτη μέλη ξεκίνησαν μια διαδικασία εμβάθυνσης της Ένωσης τους, διαπραγματευόμενοι μια νέα Συνθήκη, οι κατευθυντήριες γραμμές της οποίας καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μάαστριχτ, στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 1991.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που άρχισε να ισχύει την 1η Νοεμβρίου 1993, αναθέτει στα κράτη μέλη ένα φιλόδοξο πρόγραμμα: Νομισματική Ένωση μέχρι το 1999, νέες κοινές πολιτικές, ευρωπαϊκή ιθαγένεια, κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, και εσωτερική ασφάλεια. Μια ρήτρα αναθεώρησης που περιελήφθη στη Συνθήκη του Μάαστριχτ οδήγησε τα κράτη μέλη να διαπραγματευθούν μια νέα Συνθήκη που υπογράφηκε στο Άμστερνταμ στις 2 Οκτωβρίου 1997, η οποία αναπροσαρμόζει και ενισχύει τις πολιτικές και τα μέσα της Ένωσης, κυρίως στους τομείς της συνεργασίας των δικαστικών αρχών, της ελεύθερης διακίνησης των προσώπων, της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής της δημόσιας υγείας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, άμεση δημοκρατική έκφραση της Ένωσης, αναλαμβάνει νέες αρμοδιότητες που θεμελιώνουν το ρόλο του ως συν-νομοθετικό όργανο.

Την 1η Ιανουαρίου 1995, τρεις νέες χώρες προσχωρούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία εμπλουτίζουν την Ένωση με τις ιδιοτυπίες τους και της προσφέρουν νέες προοπτικές στην καρδιά της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης. Δύο μεγάλες προκλήσεις παρουσιάζονται σήμερα για την Ένωση των Δεκαπέντε:

- Να πετύχει τη διεύρυνση με τις δέκα χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και την Κύπρο, με τις οποίες το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου αποφάσισε στις 13 Δεκεμβρίου 1997 να δρομολογήσει ενταξιακές διαπραγματεύσεις από την άνοιξη του 1998,

- Να αξιοποιήσει τον δυναμισμό της νομισματικής Ένωσης που με βάση τη δημιουργία του ευρώ στις 2 Μαΐου 1998, θα έπρεπε να εξασφαλίσει στις οικονομίες των κρατών μελών μια καλύτερη σύγκλιση και πιο αειφόρες συνθήκες ανάπτυξης που θα δημιουργούν θέσεις απασχόλησης.

Οι δύο αυτές προκλήσεις δεν θα επιτευχθούν χωρίς κόπο. Πώς μπορεί να λειτουργήσει μια Ένωση με πάνω από 25 μέλη χωρίς να ενισχυθούν οι μηχανισμοί λήψης αποφάσεων, χωρίς να εξασφαλιστεί ότι οι πολιτικές της αλληλεγγύης και οι πολιτικές κοινής δράσης θα τύχουν χρηματοδότησης ταυτόχρονα αποτελεσματικής και ισοκατανεμημένης; Πώς θα μπορέσει γενικότερα η Ένωση, αφού η διεύρυνση θα αυξήσει αναγκαστικά την ετερογένεια των συμφερόντων και των αντιλήψεων, να διαφυλάξει τη συναίνεση των κρατών πάνω στους κύριους στόχους που πρέπει να τάξουν από κοινού οι Ευρωπαίοι και πάνω στα μέσα που χρειάζονται για την επίτευξή τους; Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό την προεδρία του Jacques Santer υπέβαλε τον Ιούλιο του 1997 την "Ατζέντα 2000" με βάση την οποία οι κυβερνήσεις ξεκίνησαν μια ευρεία αναθεώρηση των διαρθρωτικών πολιτικών και της κοινής αγροτικής πολιτικής.

Ικανή να αποφασίζει και να ενεργεί, αλλά και να διαφυλάσσει την ταυτότητα των κρατών της, η Ένωση έχει ως μοναδική πλέον επιλογή να προωθήσει ακόμη περισσότερο την αποτελεσματική και ταυτόχρονα δημοκρατική οργάνωση. Χωρίς την ενδυνάμωση των δομών της και τον εξορθολογισμό των μηχανισμών λήψης αποφάσεων, η Ένωση θα κινδυνεύει να διαλυθεί ή να παραλύσει. Η "Μεγάλη Ευρώπη", που κυοφορείται, θα καταστεί μία οργανωμένη δύναμη μόνο αν διαρθρωθεί και εκφράζεται με μια φωνή για τις διεθνείς υποθέσεις.

Μισός σχεδόν αιώνας ευρωπαϊκής οικοδόμησης σημάδεψε βαθιά την ιστορία της ηπείρου και τη νοοτροπία των κατοίκων της? επιπλέον δε, μετέβαλε τις ισορροπίες της εξουσίας. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, στα πλαίσια των οποίων συνυπάρχουν όλες οι πολιτικές τάσεις, γνωρίζουν ότι έχει περάσει πλέον η εποχή της απόλυτης εθνικής κυριαρχίας και ότι μόνον η συνένωση των δυνάμεων και το όραμα ενός "εφεξής κοινού πεπρωμένου", σύμφωνα με την έκφραση του Robert SCHUMAN, θα επιτρέψουν στα παλαιά εθνικά κράτη να συνεχίσουν την οικονομική και κοινωνική πρόοδο και να διατηρήσουν την επιρροή τους στον κόσμο.

Η κοινοτική μέθοδος, που βασίζεται στο μόνιμο διάλογο μεταξύ των εθνικών συμφερόντων και του κοινού συμφέροντος, σεβόμενη τις εθνικές ιδιαιτερότητες και κατοχυρώνοντας ταυτόχρονα την ταυτότητα της Ένωσης, δεν έχει απολέσει το ελάχιστο από την αρχική της αξία. Η μέθοδος αυτή, που επινοήθηκε με σκοπό να υπερκερασθούν οι ανταγωνισμοί του παρελθόντος και να εξαλειφθεί το πνεύμα ανωτερότητας και η προσφυγή στη βία που χαρακτήριζε τις σχέσεις μεταξύ των κρατών, επέτρεψε τη συνοχή μιας Ευρώπης δημοκρατικής, προσηλωμένης στις αξίες της ελευθερίας, καθόλη τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου. Η εξάλειψη του ανταγωνισμού Ανατολής-Δύσης και η πολιτική και οικονομική επανένωση της ηπείρου αποτελεί νίκη του ευρωπαϊκού πνεύματος, το οποίο οι λαοί έχουν όσο ποτέ άλλοτε ανάγκη για το μέλλον τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1 ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χαρακτηρίζεται από ένα πρωτότυπο θεσμικό σύστημα το οποίο τη διακρίνει από τους κλασικούς διεθνείς οργανισμούς. Τα κράτη που έχουν υπογράψει τις Ευρωπαϊκές Συνθήκες συμφώνησαν να εκχωρήσουν αρμοδιότητες εθνικής κυριαρχίας υπέρ ανεξάρτητων οργάνων, τα οποία εκπροσωπούν τόσο τα εθνικά συμφέροντα όσο και το κοινοτικό συμφέρον, και συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις συμπληρωματικότητας από τις οποίες απορρέει η διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης** αποτελεί το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεντρώνει τους υπουργούς των δεκαπέντε χωρών ανάλογα με το θέμα που είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη : εξωτερικές υποθέσεις, γεωργία, βιομηχανία, μεταφορές, περιβάλλον, κλπ.

Το Συμβούλιο, που εκπροσωπεί τα κράτη μέλη, θεσπίζει τις νομοθετικές πράξεις: τους κανονισμούς, τις οδηγίες και τις αποφάσεις. Διαθέτει μια οιονεί νομοθετική εξουσία, την οποία μοιράζεται με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Έχει επίσης από κοινού με το Κοινοβούλιο τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες. Το Συμβούλιο επικυρώνει τις διεθνείς συμφωνίες που έχει διαπραγματευτεί προηγουμένως η Επιτροπή. Σύμφωνα με το άρθρο 202 (πρώην 145) της Συνθήκης ΕΟΚ, το Συμβούλιο διασφαλίζει τον συντονισμό των γενικών οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών. Το άρθρο 205 (πρώην 148) της Συνθήκης ΕΚ εισάγει μία διάκριση μεταξύ των αποφάσεων που λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία, με ειδική πλειοψηφία (τουλάχιστον 62 ψήφοι επί συνόλου 87) και ομόφωνα.

Όσον αφορά τις αποφάσεις που λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία (τουλάχιστον 62 ψήφοι), οι ψήφοι σταθμίζονται ως εξής : Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο, 10 ψήφοι για την καθεμία? Ισπανία, 8 ψήφοι? Βέλγιο, Ελλάδα, Κάτω Χώρες και Πορτογαλία, 5 ψήφοι? Αυστρία και Σουηδία, 4 ψήφοι? Δανία, Ιρλανδία και Φινλανδία 3 ψήφοι? Λουξεμβούργο, 2 ψήφοι.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της ειδικής πλειοψηφίας σε νέους τομείς με αποτέλεσμα η μέθοδος αυτή να εφαρμόζεται πλέον στις περισσότερες από τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ: μέτρα πρωτοβουλίας για την απασχόληση, για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, τη δημόσια υγεία, μέτρα κατά της απάτης, διαφάνεια, τελωνειακή συνεργασία, στατιστικές, απομακρυσμένες περιφέρειες, καθώς και πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα για το οποίο απαιτείτο μέχρι τώρα ομοφωνία. Ομοφωνία απαιτείται πλέον μόνο για τους τομείς "θεσμικού χαρακτήρα" (τροποποίηση των Συνθηκών, προσχώρηση νέου κράτους μέλους) ή για τομείς ιδιαίτερα ευαίσθητους, όπως η φορολογία.

Κάθε χώρα της Ένωσης ασκεί, εκ περιτροπής, την προεδρία για χρονική περίοδο έξι μηνών. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου προετοιμάζονται από την Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων των κρατών μελών ("COREPER"), η οποία επικουρείται από επιτροπές αποτελούμενες από υπαλλήλους των εθνικών υπουργείων. Η Επιτροπή διαθέτει επίσης μία Γενική Γραμματεία, με έδρα τις Βρυξέλλες, η οποία προετοιμάζει και εκτελεί τις αποφάσεις.

2.1.1 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** είναι αποτέλεσμα της πρακτικής που ξεκίνησε το 1974, και αφορά τις τακτές συνόδους των αρχηγών κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η πρακτική αυτή θεσμοθετήθηκε το 1987, με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται πλέον τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο και θεωρεί, ως ισότιμο μέλος, τον πρόεδρο της Επιτροπής. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου λαμβάνει τον λόγο σε κάθε Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην αρχή επρόκειτο για την πρόσδοση τακτικής μορφής στις συνόδους κορυφής που συγκαλούνταν, από το 1961, κατόπιν πρωτοβουλίας ενός κράτους μέλους. Η αυξημένη σημασία που προσέλαβαν οι κοινοτικές υποθέσεις στην πολιτική ζωή των κρατών αιτιολογεί την ευκαιρία που δόθηκε στους αρχηγούς των κυβερνήσεων να συναντώνται και να εξετάζουν από κοινού τα σημαντικότερα θέματα που αντιμετωπίζονται σε κοινοτικό επίπεδο. Η Συνθήκη του Μάαστριχ καθιέρωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως κέντρο ώθησης των βασικών πολιτικών πρωτοβουλιών της Ένωσης και όργανο διαιτησίας των επίμαχων θεμάτων για τα οποία δεν επετεύχθη συμφωνία στα πλαίσια του Συμβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απέκτησε τάχιστα

δημόσια διάσταση λόγω του στο κύρους των μελών του και της σοβαρότητας ορισμένων διακυβευόμενων θεμάτων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θίγει επίσης τα προβλήματα διεθνούς επικαιρότητας μέσω της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), μηχανισμού συντονισμένης προσέγγισης και έκφρασης της κοινής διπλωματίας των Δεκαπέντε.

2.1.2 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** είναι το όργανο δημοκρατικής έκφρασης και πολιτικού ελέγχου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που συμμετέχει επίσης στη νομοθετική διαδικασία. Εκλεγόμενο με καθολική ψηφοφορία από τον Ιούνιο του 1979, αριθμεί σήμερα 626 βουλευτές, που εκλέγονται ανά πενταετία : 99 βουλευτές προέρχονται από τη Γερμανία, 87 από τη Γαλλία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο, 64 από την Ισπανία, 31 από τις Κάτω Χώρες, 25 από το Βέλγιο, την Ελλάδα και την Πορτογαλία, 22 από τη Σουηδία, 21 από την Αυστρία, 16 από τη Δανία και τη Φινλανδία, 15 από την Ιρλανδία και 6 από το Λουξεμβούργο. Ενόψει της επικείμενης διεύρυνσης, ο μέγιστος αριθμός των εδρών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ορίστηκε από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ σε 700.

Το Κοινοβούλιο πραγματοποιεί κανονικά τις συνόδους ολομέλειάς του στο Στρασβούργο. Οι 20 επιτροπές του, που προετοιμάζουν τις εργασίες των συνόδων ολομέλειας, καθώς και οι πολιτικές ομάδες συνεδριάζουν συνήθως στις Βρυξέλλες. Η Γενική Γραμματεία του Κοινοβουλίου έχει έδρα το Λουξεμβούργο.

Το Κοινοβούλιο ασκεί από κοινού με το Συμβούλιο νομοθετικά καθήκοντα: συμμετέχει στην επεξεργασία των κοινοτικών οδηγιών και κανονισμών, και αποφαινεται σχετικά με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία καλείται να τις τροποποιήσει προκειμένου να ληφθεί υπόψη η θέση του Κοινοβουλίου:

- *Η Ενιαία Πράξη, για την αναθεώρηση των Ευρωπαϊκών Συνθηκών, προέβλεψε μια διαδικασία με δύο αναγνώσεις στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο των Υπουργών. Η διαδικασία αυτή, η λεγόμενη της συνεργασίας, ενδυναμώνει τις νομοθετικές εξουσίες του Κοινοβουλίου για ορισμένα θέματα όπως η ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς. Η διαδικασία*

- *συνεργασίας μερικώς καταργήθηκε (όπως για ορισμένες περιπτώσεις του κεφαλαίου που είναι αφιερωμένο στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση) με στόχο την απλούστευση των νομοθετικών διαδικασιών και την επέκταση της διαδικασίας συναπόφασης.*
- *Η Συνθήκη του Μάαστριχτ ενίσχυσε το νομοθετικό ρόλο του Κοινοβουλίου παρέχοντάς του εξουσία συναπόφασης με το Συμβούλιο σε συγκεκριμένους τομείς : ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, ελεύθερη εγκατάσταση, ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, εσωτερική αγορά, εκπαίδευση, έρευνα, περιβάλλον, διευρωπαϊκά δίκτυα, υγεία, πολιτιστικά θέματα, καταναλωτές. Κατ' εφαρμογή αυτής της εξουσίας, το Κοινοβούλιο μπορεί, με απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, να απορρίψει την κοινή θέση που έλαβε το Συμβούλιο και να περατώσει τη διαδικασία. Η Συνθήκη προβλέπει ωστόσο διαδικασία συνδιαλλαγής.*

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ ενίσχυσε τον νομοθετικό ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επεκτείνοντας τη διαδικασία συναπόφασης με το Συμβούλιο σε νέους τομείς όπως η δημόσια υγεία, η πολιτική των μεταφορών, η ελεύθερη διακίνηση των πολιτών, ορισμένες διατάξεις της κοινωνικής πολιτικής και η πολιτική της απασχόλησης. Εφεξής, η θέσπιση ενός νομοθετήματος που εγκρίνεται με τη διαδικασία της συναπόφασης (άρθρο 249, πρώην 189 Β της Συνθήκης) δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά μόνο με τη ρητή συναίνεση του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου ή ελλείψει απόρριψης από μέρος του τελευταίου. Τέλος, σύμφωνα με την Ενιαία Πράξη, η σύναψη διεθνών συμφωνιών σύνδεσης και συνεργασίας, καθώς και κάθε νέα διεύρυνση της Κοινότητας, προϋποθέτει την κύρωση ("τη σύμφωνη γνώμη") εκ μέρους του Κοινοβουλίου. Η εν λόγω σύμφωνη γνώμη επεκτάθηκε στο Μάαστριχτ για τον ενιαίο εκλογικό νόμο και το δικαίωμα κυκλοφορίας και εγκατάστασης καθώς και για τα διαρθρωτικά ταμεία (βλ. κεφάλαιο 4). Η Συνθήκη του Άμστερνταμ προβλέπει επίσης την εφαρμογή της για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων από ένα κράτος μέλος.

Το Κοινοβούλιο μοιράζεται επίσης με το Συμβούλιο τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες: εγκρίνοντας τον προϋπολογισμό της Κοινότητας. Έχει επίσης τη δυνατότητα να τον απορρίψει, πράγμα που έχει ήδη γίνει επανειλημμένα. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να ξεκινήσει εκ νέου ολόκληρη η διαδικασία του

προϋπολογισμού. Ο προϋπολογισμός, που καταρτίζεται από την Επιτροπή, εξετάζεται διαδοχικά από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, τα δύο όργανα που αποτελούν την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή. Όσον αφορά τις λεγόμενες "υποχρεωτικές" δαπάνες - κατά το μεγαλύτερο μέρος τις γεωργικές - η τελευταία λέξη ανήκει στο Συμβούλιο. Όσον αφορά τις υπόλοιπες - τις "μη υποχρεωτικές" δαπάνες-, το Κοινοβούλιο μπορεί να τις τροποποιήσει σύμφωνα με τους όρους που καθορίζει η Συνθήκη.

Το Κοινοβούλιο έχει χρησιμοποιήσει πλήρως τις δημοσιονομικές του αρμοδιότητες προκειμένου να επηρεάσει τις κοινοτικές πολιτικές. Το καθήκον της πολιτικής ώθησης του Κοινοβουλίου είναι σημαντικό. Εκπροσωπώντας 373 εκατ. πολίτες, κατ'εξοχήν ευρωπαϊκό φόρουμ και αποδέκτης των πολιτικών και εθνικών ευαισθησιών των Δεκαπέντε, το Κοινοβούλιο αποτελεί έναν τόπο ανάληψης πρωτοβουλιών. Ζητά τακτικά να αναπτύσσει ή να αλλάζει τον προσανατολισμό των υφιστάμενων πολιτικών ή να θεσπίζει νέες. Επίσης, το σχέδιο συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που εγκρίθηκε το 1984, υπήρξε ο αποφασιστικός καταλύτης που οδήγησε τις κυβερνήσεις στη σύναψη της Ενιαίας Πράξης. Ομοίως, το Κοινοβούλιο υποστήριξε την παράλληλη σύγκληση των δύο διακυβερνητικών διασκέψεων σχετικά με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση καθώς και την Πολιτική Ένωση. Χάρη στην παρουσία δύο παρατηρητών συμμετείχε ενεργά στην κατάρτιση της Συνθήκης του Άμστερνταμ. Διεκδικεί ωστόσο περισσότερη συμμετοχή στις μελλοντικές αναθεωρήσεις των Συνθηκών. Τέλος, το Κοινοβούλιο είναι το όργανο δημοκρατικού ελέγχου της Κοινότητας : εγκρίνει τον διορισμό του προέδρου της Επιτροπής και διαθέτει την εξουσία να ανατρέπει την Επιτροπή εγκρίνοντας πρόταση δυσπιστίας με την πλειοψηφία των δύο τρίτων. Γνωμοδοτεί για το πρόγραμμά της και της υποβάλλει τις παρατηρήσεις του.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ ορίζει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα εκπονήσει σχέδιο για την εκλογή με καθολική ψηφοφορία με γνώμονα "κοινές αρχές για όλα τα κράτη μέλη". Το Κοινοβούλιο ελέγχει την ορθή πορεία των κοινοτικών πολιτικών στηριζόμενο κυρίως στις εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ελέγχει επίσης την καθημερινή διαχείριση των πολιτικών, υποβάλλοντας κυρίως γραπτές και προφορικές ερωτήσεις προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο. Τέλος, ο εν ενεργεία πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ενημερώνει το Κοινοβούλιο για τα

αποτελέσματα που επέτυχε το εν λόγω όργανο. Ο Jos Gil-Robles Gil-Delgado είναι πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τον Ιανουάριο του 1997.

2.1.3 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** είναι ένα από τα βασικά όργανα του κοινοτικού θεσμικού συστήματος. Μετά τη Συνθήκη για τη συγχώνευση των εκτελεστικών οργάνων που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1967, η Επιτροπή είναι ο κοινός οργανισμός των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων : της ΕΚΑΧ, της ΣΟΚ και της Ευρατόμ. Αποτελείται, από τις 5 Ιανουαρίου 1995 από 20 μέλη (δύο μέλη για τη Γαλλία, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιταλία και την Ισπανία, ένα μέλος για εκάστη των υπολοίπων χωρών) που διορίστηκαν για πενταετή περίοδο κατόπιν κοινής συμφωνίας από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή υπόκειται σε διπλή ψήφο διορισμού από το Κοινοβούλιο. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ προβλέπει ότι ο πρόεδρος της Επιτροπής διορίζεται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών και υπόκειται στην έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στη συνέχεια οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, μαζί με τον διορισθέντα πρόεδρο, ορίζουν τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής. Το σύνολο του σώματος αυτού τίθεται τέλος στην κατόπιν ψηφοφορία έγκριση του Κοινοβουλίου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απολαύει ευρείας ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων της. Ενσαρκώνει το κοινοτικό συμφέρον και δεν πρέπει να συγκατανεύει σε καμία παρέμβαση από οποιοδήποτε κράτος μέλος και αν προέρχεται. Θεματοφύλακας των Συνθηκών, μεριμνά για την εφαρμογή των κανονισμών και οδηγιών που εκδίδει το Συμβούλιο και μπορεί να προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου προκειμένου να επιβάλει την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Διαθέτοντας το μονοπώλιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας, μπορεί να παρέμβει οποιαδήποτε στιγμή για να διευκολύνει την επίτευξη συμφωνίας στα πλαίσια του Συμβουλίου και μεταξύ αυτού και του Κοινοβουλίου. Η Επιτροπή, όργανο διαχείρισης, εκτελεί τις αποφάσεις που λαμβάνει το Συμβούλιο, για παράδειγμα στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής. Διαθέτει ευρείες εξουσίες στα πλαίσια της υλοποίησης των κοινών πολιτικών που της αναθέτει ο προϋπολογισμός, ήτοι έρευνα και τεχνολογία, ενίσχυση στον τομέα της ανάπτυξης, περιφερειακή συνοχή, κ.λπ. Εξαναγκάζεται σε συλλογική παραίτηση εάν καταψηφισθεί με ειδική πλειοψηφία, εκ

μέρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ενώπιον του οποίου είναι υπεύθυνη (Μέχρι σήμερα δεν έχει ουδέποτε καταψηφισθεί).

Η Επιτροπή επικουρείται από έναν διοικητικό μηχανισμό, η έδρα του οποίου είναι κυρίως κατανεμημένη μεταξύ Βρυξελλών και Λουξεμβούργου. Οι είκοσι πέντε γενικές διευθύνσεις καλύπτουν ισάριθμους ειδικούς τομείς για την εφαρμογή των κοινών πολιτικών και τη γενική διοικητική διαχείριση. Αντίθετα με τις γραμματείες των κλασικών διεθνών οργανισμών, η Επιτροπή, ως θεματοφύλακας των Συνθηκών ασκεί τα καθήκοντά της υπό συνθήκες πλήρους ανεξαρτησίας. Ο Jacques Santer είναι πρόεδρος της Επιτροπής από τον Ιανουάριο του 1995.

2.1.4 Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Το **Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, που εδρεύει στο Λουξεμβούργο, αποτελείται από δεκαπέντε δικαστές και επικουρείται από εννέα γενικούς εισαγγελείς, που διορίζονται κατόπιν κοινής συμφωνίας από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών ανανεώσιμη. Η ανεξαρτησία τους είναι διασφαλισμένη. Ο ρόλος του Δικαστηρίου είναι να διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών. Για τον σκοπό αυτό, δύναται να διαπιστώνει την παράβαση υποχρέωσης κράτους μέλους δυνάμει των συνθηκών, να ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των Οργάνων κατόπιν προσφυγής ακυρώ

σεως. Δύναται επίσης να διαπιστώνει την παράλειψη λήψης απόφασης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το Συμβούλιο ή την Επιτροπή.

Το Δικαστήριο είναι επίσης η μόνη αρμόδια αρχή να αποφαινεται, κατόπιν αιτήσεως των εθνικών δικαστηρίων, σχετικά με την ερμηνεία των συνθηκών, καθώς και το κύρος και την ερμηνεία των πράξεων των οργάνων. Συνεπώς, όταν ανακύπτει τέτοιο ζήτημα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, τα δικαστήρια αυτά δύνανται, και σε ορισμένες περιπτώσεις πρέπει, να ζητούν από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του

θέματος. Το σύστημα αυτό διασφαλίζει την ενιαία ερμηνεία και ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου σε όλη την Κοινότητα.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ επιτρέπει ρητά στο Δικαστήριο να αναλάβει τη δικαιοδοσία να αποφασίσει ποιες κοινοτικές δράσεις σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα. Επεκτείνει επίσης τις αρμοδιότητές του στον τομέα της ελευθερίας και ασφάλειας των προσώπων.

2.1.5 Το Πρωτοδικείο

Το **Πρωτοδικείο** - που συνεστήθη το 1989 και αποτελείται από δεκαπέντε δικαστές - είναι αρμόδιο να αποφασίζει, με την επιφύλαξη ασκήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου που περιορίζεται στα νομικά θέματα, σχετικά με προσφυγές των φυσικών ή νομικών προσώπων κατά της Κοινότητας, καθώς και με προσφυγές κατά της Επιτροπής, δυνάμει της συνθήκης ΕΚΑΧ, και με τις διαφορές μεταξύ της Κοινότητας και των μονίμων υπαλλήλων της.

2.1.6 Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το **Ελεγκτικό Συνέδριο**, που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη της 22ας Ιουλίου 1975, αποτελείται από δεκαπέντε μέλη που ορίζονται για εξαετή περίοδο από τα κράτη μέλη κατόπιν κοινής συμφωνίας αφού ζητηθεί η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ελέγχει κατά πόσον είναι νομότυπα και κανονικά τα έσοδα και έξοδα της Κοινότητας, καθώς και κατά πόσο είναι ορθή η δημοσιονομική διαχείριση. Η συνολική του δράση συγκεκριμενοποιείται με την κατάρτιση ετήσιας έκθεσης μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπεγράφη στο Μάαστριχτ κατατάσσει το Ελεγκτικό Συνέδριο πέμπτο στη σειρά των θεσμικών οργάνων της Κοινότητας.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ του αναγνωρίζει το δικαίωμα να προσφεύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για να υποστηρίξει τα προνόμιά του και διευρύνει την ελεγκτική του αρμοδιότητα στα κοινοτικά ταμεία που τα διαχειρίζονται εξωτερικοί οργανισμοί.

2.1.7 Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή επικουρούνται από την **Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή** για τα θέματα που αφορούν την ΕΚ και την Ευρατόμ. Η επιτροπή αυτή αποτελείται από 222 μέλη που εκπροσωπούν τους ενδιαφερόμενους κλάδους της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, η δε γνώμη της πρέπει να ζητείται υποχρεωτικά πριν από τη λήψη πολλών αποφάσεων (απασχόλησης, κοινωνικού ταμείου, επαγγελματικής κατάρτισης κ.λπ.). Μπορεί επίσης να γνωμοδοτεί με δική της πρωτοβουλία.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συμβάλλει στην ενεργό συνεργασία των επαγγελματικών και συνδικαλιστικών κύκλων για την ανάπτυξη της Κοινότητας.

2.1.8 Η Επιτροπή των Περιφερειών

Η **Επιτροπή των Περιφερειών**, που συνεστήθη με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, αποτελείται από 222 αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης που διορίζονται από το Συμβούλιο για τέσσερα έτη μετά από προτάσεις των κρατών μελών. Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή ζητούν τη γνώμη της στις περιπτώσεις που προβλέπονται στη Συνθήκη. Επίσης μπορεί να γνωμοδοτεί ίδια πρωτοβουλία.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ διευρύνει τους τομείς στους οποίους πρέπει να ζητείται γνωμοδότηση από τις δύο αυτές Επιτροπές και παρέχει δυνατότητα αίτησης διαβούλευσης από μέρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2.2 Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Το άρθρο 2 της συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΚ καθορίζει έναν στόχο : "Να προάγει την αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας, τη συνεχή και ισόρροπη επέκταση της οικονομίας, αυξημένη σταθερότητα, επιταχυνόμενη ανύψωση του βιοτικού επιπέδου και σχέσεις περισσότερο στενές μεταξύ των κρατών που Η εσωτερική αγορά συνενώνει". Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτούντο δύο συμπληρωματικά μέσα: αφενός το άνοιγμα των συνόρων, που συνεπάγεται την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων,

αγαθών και υπηρεσιών, και αφετέρου η οργάνωση της αλληλεγγύης, μέσω της εφαρμογής κοινών πολιτικών και τη θέσπιση χρηματοδοτικών μέσων.

2.2.1 Το άνοιγμα της μεγάλης αγοράς

Μετά το άνοιγμα της μεγάλης αγοράς, την 1η Ιανουαρίου 1993, η συνθήκη έχει εκπληρωθεί ή σχεδόν εκπληρωθεί. Γιατί άραγε χρειάστηκαν πάνω από 40 χρόνια για να επιτευχθεί ένα τέτοιο αποτέλεσμα, καίτοι από τον Ιούλιο του 1968, δεκαοκτώ μήνες νωρίτερα από το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα, είχαν καταργηθεί οι εσωτερικοί δασμοί και οι ποσοστώσεις; Διότι είναι ευκολότερη η εναρμόνιση των δασμολογίων από εκείνη της φορολογίας, διότι τα ελεύθερα επαγγέλματα υπόκεινται σε ρυθμίσεις που διαφέρουν μεταξύ των χωρών, διότι η σύζευξη ενός αποφασιστικού προστατευτισμού και του πολλαπλασιασμού των τεχνικών κανόνων συνέβαλε, κατά παράδοξο τρόπο, στην αύξηση του κατακερματισμού των αγορών στις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Ορισμένα κράτη μέλη, που επλήγησαν ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση που ακολούθησε τις δύο πετρελαϊκές κρίσεις του 1973 και 1980, προσέφυγαν στη λήψη μέτρων προστασίας προκειμένου να προφυλάξουν την αγορά τους από την αύξηση του διεθνούς ανταγωνισμού.

Δημοσιεύοντας το 1985 τη Λευκή Βίβλο, η Επιτροπή υπό την προεδρία του Jacques Delors παρεμβαίνει αποφασιστικά: πολλές καθυστερήσεις έχουν συσσωρευτεί, πολλά εμπόδια ενυπάρχουν στην υλοποίηση αυτού του χώρου οικονομικής επέκτασης που θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει μια αγορά άνω των 380 εκατ. καταναλωτών. Η διάγνωση είναι γνωστή : το "κόστος της μη Ευρώπης", που οφείλεται μεταξύ άλλων στις αναμονές στα σύνορα, στους τεχνικούς φραγμούς, στον κλειστό χαρακτήρα των δημοσίων συμβάσεων, πλησιάζει τα 200 δις Ecu.

2.3 Η ΕΝΙΑΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΞΗ

Έκτοτε οι Δώδεκα, αφού υπέγραψαν τον Φεβρουάριο του 1986 την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη η οποία καθορίζει τα στάδια και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής περίπου 270 αναγκαίων για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς μέτρων, όρισαν "νέα σύνορα", οι επιπτώσεις των οποίων άρχισαν γρήγορα να γίνονται αισθητές. Οι

επιχειρηματίες, οι επαγγελματίες και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ανταποκρίθηκαν αυθόρμητα στην προθεσμία του 1993, προσαρμόζοντας τη στρατηγική τους στους νέους κανόνες του παιχνιδιού. Καθένας, στην καθημερινή του ζωή, διαθέτει ένα ευρύτερο φάσμα επιλογής όσον αφορά την κατανάλωση, την κυκλοφορία, την εργασία.

Έχει ήδη δρομολογηθεί ανεπιστρεπτή η διαδικασία στα πλαίσια του στοιχήματος του "ενάρετου κύκλου", που συνδυάζει ελεύθερη κυκλοφορία, ελεύθερο ανταγωνισμό και ελεύθερη ανάπτυξη. Τα φυσικά, φορολογικά και τεχνικά σύνορα καταργούνται το ένα μετά το άλλο, ακόμα και αν δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία για ορισμένους ιδιαίτερα ευαίσθητους τομείς, όπως η εναρμόνιση της φορολογίας επί των τραπεζικών καταθέσεων.

2.4 ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Το επιτευχθέν έργο αφορά κυρίως τους ακόλουθους τομείς :

- Το άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων, μέσω της βελτίωσης των οδηγιών σχετικά με τις συμβάσεις προμηθειών και έργων με τη μεγαλύτερη διαφάνεια και έλεγχο και με την επέκτασή τους σε σημαντικούς, εξαιρούμενους μέχρι σήμερα, τομείς: μεταφορές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες.
- Την κατάργηση των φορολογικών ανισοτήτων με την προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά την έμμεση φορολογία, τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης.
- Την ελευθέρωση των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.
- Την τυποποίηση, μέσω της αμοιβαίας αναγνώρισης εθνικών κειμένων και πιστοποιητικών και, γενικότερα, της αναγνώρισης της αρχής της ισοτιμίας των εθνικών κανόνων παράλληλα με ορισμένα μέτρα εναρμόνισης όσον αφορά την ασφάλεια και τις βλαβερές ουσίες.
- Την κατάργηση των τεχνικών (ελεύθερη άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων και ισοτιμία της κατάρτισης) και φυσικών (έλεγχοι στα σύνορα) εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Έτσι για παράδειγμα η οδηγία που εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 1997 για το δικηγορικό

επάγγελμα διευκολύνει την άσκηση του επαγγέλματος αυτού σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για τη βιομηχανική συνεργασία μέσω της εναρμόνισης του εταιρικού δικαίου και της προσέγγισης των νομοθεσιών στον τομέα της πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας (σήματα και διπλώματα ευρεσιτεχνίας).
- Την ελευθέρωση των υπηρεσιών (τηλεπικοινωνίες, ενέργεια κ.λπ.) που αντιπροσωπεύουν πάνω από το 70% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ωστόσο, η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων απέχει πολύ από την ολοκλήρωσή της. Όντως, ορισμένοι εργαζόμενοι που επιθυμούν να διαμένουν ή να ασκούν την επαγγελματική τους δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος αντιμετωπίζουν πληθώρα εμποδίων. Με βάση τις διαπιστώσεις της ομάδας ανωτάτου επιπέδου για την ελεύθερη κυκλοφορία, της οποίας προήδρευε η κ. Simone Veil, η Επιτροπή ανέλαβε πρωτοβουλίες με σκοπό να διευκολύνει την κινητικότητα του ενεργού αυτού πληθυσμού συγκεκριμένα με την αναγνώριση των διπλωμάτων ή των τυπικών προσόντων τους για τεχνικά επαγγέλματα (υδραυλικού, μαραγκού κ.λπ.)

2.4.1 Προς ένα νέο στόχο

Η μεγάλη αγορά υπάρχει και λειτουργεί στο σύνολό της με ικανοποιητικό τρόπο. Αποτελεί όμως έναν "ζωντανό οργανισμό" που μπορεί και πρέπει να υφίσταται συνεχώς συμπληρώσεις και βελτιώσεις. Μέσα στο πνεύμα αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τα κενά και τις καθυστερήσεις που διαπιστώνονται δρομολόγησε η Επιτροπή το νέο σχέδιο δράσης της για την ενιαία αγορά στις 16 και 17 Ιουνίου 1997 κατά τη διάσκεψη κορυφής του Άμστερνταμ. Η διαπίστωση που έγινε είναι ότι "τρία χρόνια μετά την έναρξη της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, μόνο 65% της νομοθεσίας εφαρμόζεται απόλυτα στα κράτη μέλη". Το πρόγραμμα καλύπτει τον φορολογικό τομέα (κώδικας καλής συμπεριφοράς, παρακράτηση στην πηγή επί των εισοδημάτων εκ του κεφαλαίου, φορολόγηση των ενεργειακών προϊόντων), την πολιτική του ανταγωνισμού (νέοι κανόνες για τις κρατικές επιδοτήσεις και τους διακανονισμούς), την ενιαία αγορά του αερίου, τα ταμεία συνταξιοδότησης κ.λπ.

2.4.2 Ο ενιαίος χώρος εσωτερικής ασφάλειας

Η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων αποτελεί για τη συντριπτική πλειονότητα των πολιτών της Ευρώπης μια ευκαιρία στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή. Οι Κυβερνήσεις όμως που αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία και στην ασφάλεια την οποία επίσης επιθυμούν οι πολίτες, συμπλήρωσαν τις διατάξεις περί ελεύθερης κυκλοφορίας με μέτρα που διασφαλίζουν τη δημόσια ασφάλεια στον κοινοτικό χώρο και την προστασία των εξωτερικών συνόρων. Η συνεργασία στους τομείς των εσωτερικών υποθέσεων και της δικαιοσύνης (τίτλος VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση) καλύπτει κυρίως τέσσερα θέματα:

- Την εναρμόνιση σχετικά με το δικαίωμα πολιτικού ασύλου,
- τη θέσπιση, σε όλη την Ένωση, κανόνων για τη μετανάστευση που ισχύουν για τους υπηκόους τρίτων κρατών,
- την αστυνομική συνεργασία για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διασυνοριακής εγκληματικότητας,
- τη σύναψη συμφωνιών συνεργασίας στους τομείς του αστικού και του ποινικού δικαίου.

Οι νέες διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με τη συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων θα πρέπει ειδικότερα να εξαλείψουν τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Τοιουτοτρόπως, θα επεκταθούν σε όλα τα κράτη μέλη τα μέτρα που έλαβαν τα υπογράφοντα τη Συμφωνία Schengen κράτη

Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, η Κοινότητα έχει νέες ευθύνες στον τομέα της πολιτικής της εσωτερικής ασφάλειας. Μεγάλο μέρος της συνεργασίας υπόκειται εφεξής στους κανόνες του κοινοτικού δικαίου. Ωστόσο, προβλέπεται μια περίοδος πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης, κατά την οποία το Συμβούλιο θα συνεχίσει να αποφαινεται με ομοφωνία. Η συνεργασία μεταξύ των εθνικών αστυνομικών αρχών και των άλλων αρμόδιων υπηρεσιών για τις υποθέσεις της δημόσιας ασφάλειας θα παραμείνει εγγεγραμμένη στο πλαίσιο της διακυβερνητικής συνεργασίας, παρόλο που τα μέσα συνεργασίας θα είναι σαφώς αποτελεσματικότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1 ΟΙ ΚΟΙΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Οι συντάκτες της Συνθήκης της Ρώμης όρισαν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα "την αποστολή, με τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς και την προοδευτική προσέγγιση της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών, να προάγει την αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας, τη συνεχή και ισόρροπη επέκταση της οικονομίας, αυξημένη σταθερότητα, επιταχυνόμενη ανύψωση του βιοτικού επιπέδου και σχέσεις περισσότερο στενές μεταξύ των κρατών που συνενώνει".

3.1.1 Οι πολιτικές αλληλεγγύης

Ο καθολικός αυτός στόχος θα επιτευχθεί με την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, συνοδευόμενη από μία πολιτική ανταγωνισμού που αποσκοπεί να ελέγχει την ανταγωνιστική συμπεριφορά των επιχειρήσεων και να προστατεύει τα συμφέροντα των καταναλωτών. Η δημιουργία όμως της μεγάλης αγοράς, για να είναι επωφελής σε όλους τους τομείς δραστηριότητας και σε όλες τις περιοχές, πρέπει να συνοδεύεται από πολιτικές βολонταριστικού και διαρθρωτικού χαρακτήρα, που θα υλοποιούνται και θα χρηματοδοτούνται σε κοινοτικό πλαίσιο. Η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής εμφανίστηκε ως επιτακτική ανάγκη αλληλεγγύης, πράγμα που εκφράστηκε με την εφαρμογή περιφερειακής και κοινωνικής πολιτικής, των οποίων το εύρος εξακολούθησε να αυξάνεται κατά τις διαδοχικές διευρύνσεις.

3.1.2 Η περιφερειακή δράση

Με την Ενιαία Πράξη, η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής κατέστη το επιστέγασμα του χώρου χωρίς σύνορα. Τον Φεβρουάριο του 1988, τα κράτη μέλη αποφάσισαν να διπλασιάσουν τους χρηματοδοτικούς πόρους που χορηγούσαν για τις διαρθρωτικές δαπάνες : Από το 1989 μέχρι το 1993, 14 δις ECU το χρόνο προορίζονται για την ανάπτυξη των καθυστερημένων περιφερειών, τη μετατροπή ορισμένων βιομηχανικών περιοχών, τη χορήγηση ενισχύσεων για την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας και την επαγγελματική ένταξη των νέων,

τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών διαρθρώσεων και τις μειονεκτικές αγροτικές περιοχές. Διοχετευόμενα μέσω των υφιστάμενων ταμείων, τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο ουσιαστικής μεταρρύθμισης (το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΤΠΑ το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ΕΚΤ το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, ΕΓΤΠΕ, το Χρηματοδοτικό Μέσο προσανατολισμού της Αλιείας, ΧΜΠΑ), τα ποσά αυτά συμπληρώνουν ή ενθαρρύνουν τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη, οι περιφέρειες και οι ιδιώτες επενδυτές. Κατά την περίοδο 1993-1999 τα διαρθρωτικά μέτρα (διαρθρωτικά ταμεία και ταμεία συνοχής) διαθέτουν 200 δις ECU. Τα ευρωπαϊκά ταμεία κατέστησαν λοιπόν σημαντικά εργαλεία της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής που εκφράζει την ενδοκοινοτική αλληλεγγύη.

3.1.3 Η κοινωνική διάσταση

Η βολонταριστική κοινωνική πολιτική επιχειρεί να αποκαταστήσει τις πλέον πρόδηλες διαταραχές της ισορροπίας. Το 1961, συστάθηκε το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) με σκοπό να προωθήσει τους παράγοντες που θα διευκόλυναν την απασχόληση και την επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων. Διεύρυνε τη σφαίρα παρέμβασης της ΕΚΑΧ, η οποία συνεισέφερε σε μεγάλο βαθμό κατά τη δεκαετία του 1960, όταν χρειάστηκε να προσανατολίσει σε άλλες μορφές απασχόλησης χιλιάδες ανθρακωρύχους που επλήγησαν από το κλείσιμο των ανθρακωρυχείων.

Η χρηματοδοτική βοήθεια δεν αποτελεί το μόνο μέσο που συγκεκριμενοποιεί τον κοινωνικό προορισμό της Κοινότητας. Δεν αρκεί απλά η αντιμετώπιση όλων των καταστάσεων που δημιουργούνται από την κρίση ή προκύπτουν από τις καθυστερήσεις που παρατηρούνται όσον αφορά την ανάπτυξη ορισμένων περιοχών. Οι δυναμικές επιπτώσεις της ανάπτυξης, που αναμένονται τόσο από πολιτικές που υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και από την κοινοτική διάσταση, πρέπει να ευνοούν κατά προτεραιότητα την κοινωνική πρόοδο. Η πρόοδος αυτή όμως συνοδεύεται, αν δεν ενθαρρύνεται, από μία νομοθεσία η οποία διασφαλίζει στο επίπεδο των Δεκαπέντε μία "βάση" ελάχιστων δικαιωμάτων. Ο κοινωνικός αυτός χώρος αποτελείται από κανόνες που περιλαμβάνονται στη συνθήκη, όπως η ισότητα των αμοιβών για ίδια εργασία μεταξύ ανδρών και γυναικών, και προέρχεται από

πρόσφατες οδηγίες όσον αφορά την προστασία των εργαζομένων (υγιεινή και ασφάλεια στον τόπο εργασίας) και τους βασικούς κανόνες ασφάλειας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκρίνοντας τον Δεκέμβριο του 1991, στο Μάαστριχ, ένα πρωτόκολλο εφαρμογής του ευρωπαϊκού χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, καθόρισε τα δικαιώματα των οποίων θα απολαύει, σε ολόκληρη την Κοινότητα, ο εργαζόμενος κόσμος : ελεύθερη κυκλοφορία, δίκαιη αμοιβή, βελτίωση των όρων εργασίας, κοινωνική προστασία, συλλογικές ενώσεις και διαπραγματεύσεις, επαγγελματική κατάρτιση, ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών, πληροφόρηση, διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων, προστασία της υγείας και της ασφάλειας στον τόπο εργασίας, προστασία των παιδιών, των ηλικιωμένων και των αναπήρων. Ύστερα από την πρόσφατη ανάληψη της διακυβέρνησης από τους Εργατικούς στη Βρετανία, αποφασίστηκε στο Άμστερνταμ τον Ιούνιο του 1997 να περιληφθεί αυτό το πρωτόκολλο στο κείμενο της Συνθήκης και να εφαρμοστεί και στα δεκαπέντε κράτη μέλη.

3.1.4 Η πολιτική της απασχόλησης

Με την ολοένα και πιο νομοτελειακή πρόοδο προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, τα κράτη μέλη συνειδητοποίησαν την ολοένα και πιεστικότερη προσδοκία των πολιτών της Ένωσης για μια πιο δραστήρια πολιτική υπέρ της απασχόλησης. Πώς να εδραιωθεί η εμπιστοσύνη των Ευρωπαίων για τα οφέλη και το μέλλον της ευρωπαϊκής οικοδόμησης, ενόσω οι Δεκαπέντε θα υπομένουν μια δομική ανεργία που το 1997 αριθμούσε ακόμα 17,9 εκατομμύρια ανέργους; Και οι διαπραγματευτές της Συνθήκης του Άμστερνταμ εισήγαγαν ένα νέο κεφάλαιο για την απασχόληση που αποδίδει προτεραιότητα στο θέμα αυτό στο πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής της Ένωσης. Εκκινώντας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για το συγκεκριμένο θέμα, που έγινε στο Λουξεμβούργο στις 20 και 21 Νοεμβρίου 1997, οι Δεκαπέντε χάραξαν μια κοινή στρατηγική με στόχο να ενισχυθεί η πολιτική των κρατών μελών συγκεκριμένα στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, της ενθάρρυνσης για τη δημιουργία επιχειρήσεων και της αναβάθμισης του κοινωνικού διαλόγου. Χaráχθηκαν κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, των οποίων η τήρηση και εφαρμογή θα παρακολουθείται τακτικά από τα κράτη μέλη και από τα κοινοτικά όργανα με βάση μια κοινή διαδικασία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.

3.2 Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Στις 12 Δεκεμβρίου 1992, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου εγκρίνει δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 1993-1999, οι οποίες προβλέπουν την αύξηση του κοινοτικού προϋπολογισμού από 69 δις Ecu (πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων) το 1993 σε 84 δις. το 1999. Το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων θα αυξηθεί κάπως: 1,27% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) της Ένωσης έναντι 1,2% που ήταν προηγουμένως.

Η αύξηση αυτή κατανέμεται γύρω από τρεις καθορισμένους στόχους : Την ανάπτυξη των δράσεων της Κοινότητας στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων που συνδέεται με τον ενισχυμένο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει στον κόσμο εξαιτίας των προόδων προς την ολοκλήρωσή της, την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής που καθίσταται απαραίτητη για την επιτυχία της ενιαίας αγοράς και την υλοποίηση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, καθώς και για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Οι νέες πρωτοβουλίες της Επιτροπής εισήγαγαν τις καινοτομίες που απαιτούν οι αποφάσεις του Μάαστριχ : δημιουργία ενός Ταμείου Συνοχής υπέρ της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Ιρλανδίας, νέες κατευθύνσεις για την πολιτική του ανταγωνισμού, θέσπιση βιομηχανικής πολιτικής, προώθηση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, ενδυνάμωση της κοινωνικής πολιτικής, της επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και ανάπτυξη των δικτύων υποδομών.

Οι καινοτόμες αυτές πολιτικές που εφαρμόζει η Ένωση βασίζονται σε δύο αρχές: την επικουρικότητα, δυνάμει της οποίας η Κοινότητα ενεργεί - με εξαίρεση τους τομείς της αποκλειστικής αρμοδιότητάς της - μόνον εφόσον η δράση της είναι αποτελεσματικότερη από μία δράση που αναλαμβάνεται σε εθνικό επίπεδο, και την αλληλεγγύη, που καλύπτεται από τον κοινοτικό στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Η πρόκληση συνίσταται στο να συνδυαστούν οι δύο αυτές έννοιες και να καταστεί δυνατή η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών - πράγμα που συνεπάγεται μια επιπλέον δημοσιονομική προσπάθεια - στο πλαίσιο της αυστηρής δημοσιονομικής πειθαρχίας και των περιορισμένων δημοσιονομικών περιθωρίων των κρατών μελών που απαιτεί η επιτυχία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Επειδή ο χρηματοδοτικός προγραμματισμός τελειώνει στις 31 Δεκεμβρίου 1999, η Επιτροπή υπέβαλε τον Ιούλιο του 1997 ένα γενικό έγγραφο με τίτλο "Ατζέντα 2000" όπου λαμβάνονται ιδιαιτέρως υπόψη οι νέες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η Ένωση κατά τη νέα περίοδο 2000 έως 2006. Στο επίκεντρο των προκλήσεων αυτών βρίσκονται η προοπτική νέων προσχωρήσεων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και η ανάγκη περιορισμού των δημοσίων δαπανών και η αντιμετώπιση εντεινόμενων ανησυχιών ορισμένων κρατών μελών σχετικά με την οικονομική συνεισφορά τους στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει τη διατήρηση ενός "δημοσιονομικού κατεστημένου" για την περίοδο 2000-2006, πράγμα που αποκλείει την αύξηση των δημοσιονομικών πόρων πέραν του ανωτάτου ορίου του 1,27% του ΑΕΠ, με εξασφάλιση ωστόσο των χρηματοδοτικών εισροών που διασφαλίζουν την αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ της Ένωσης και των υποψήφιων χωρών.

Όσον αφορά τα διαρθρωτικά ταμεία, το ποσό που προτείνεται να περιληφθεί στον προϋπολογισμό για τα 15 κράτη μέλη ανέρχεται σε 210 δισεκατομμύρια Ecu στα οποία προστίθενται 20 δισεκατομμύρια για το ταμείο συνοχής. Για να εξορθολογιστεί και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα αυτών των δημοσιονομικών συνεισφορών, η Επιτροπή εισηγείται να περιοριστούν οι βασικοί στόχοι στους εξής τρεις:

- ο στόχος 1 θα αφορά τη βοήθεια στην ανάπτυξη των περιφερειών των οποίων το ΑΕΠ ανά κάτοικο είναι κατώτερο του 75% του κοινοτικού μέσου όρου και θα απορροφήσει τα 2/3 του συνόλου των πιστώσεων,
- ο στόχος 2 αφορά τις άλλες περιφέρειες που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες, είτε πρόκειται για ζώνες σε οικονομική μεταβολή, είτε για αγροτικές ζώνες σε παρακμή είτε για ζώνες εξαρτώμενες από την αλιεία που διέρχονται κρίση ή για αστικές περιοχές που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες.
- ο στόχος 3 εστιάζεται στην ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων και την καταπολέμηση της ανεργίας με βάση το νέο κεφάλαιο για την απασχόληση που περιλήφθηκε στη Συνθήκη.

Η "Ατζέντα 2000" προτείνει επίσης μια δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της στρατηγικής της προενταξιακής διαδικασίας και των προσπαθειών περιφερειακής συνοχής που πρέπει να καταβληθούν στα νέα κράτη μέλη της Ένωσης.

3.2.1 Η αναμόρφωση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής

Παράλληλα με τους εν λόγω άξονες προτεραιότητας, το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης, τον Ιούνιο του 1992, μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, με στόχο τη μείωση του κόστους χωρίς να θιγεί η ανταγωνιστικότητά της. Το άρθρο 33 (πρώην 39) της Συνθήκης της Ρώμης καθόριζε στην ΚΓΠ στόχους που επετεύχθησαν σε μεγάλο βαθμό : Να διασφαλίσει ένα ισότιμο βιοτικό επίπεδο στον γεωργικό πληθυσμό, να σταθεροποιήσει τις αγορές, να εξασφαλίσει λογικές τιμές στους καταναλωτές, να εκσυγχρονίσει τις γεωργικές διαρθρώσεις. Οι αρχές της ενότητας της αγοράς, της κοινοτικής προτίμησης και της χρηματοδοτικής αλληλεγγύης λειτούργησαν ορθά στο πλαίσιο μιας ελλειμματικής γεωργίας. Εξασφαλίστηκε ο εφοδιασμός για τους καταναλωτές, οι οποίοι απολαύουν σταθερών τιμών, ανεξάρτητα από τις συνεχείς διακυμάνσεις της παγκόσμιας αγοράς. Η αγροτική έξοδος και ο εκσυγχρονισμός του γεωργικού επαγγέλματος είχαν ως αποτέλεσμα να μειωθεί από 20% σε 8% το ποσοστό του γεωργικού πληθυσμού στο σύνολο του ενεργού πληθυσμού και να δημιουργηθεί ένας τομέας ανταγωνιστικής παραγωγής.

Η γεωργική πολιτική, θύμα της επιτυχίας της, έπρεπε να επανακαθορίσει τις μεθόδους της προκειμένου να περιορίσει την αύξηση της παραγωγής (2% ετησίως από το 1973 έως το 1988) που υπερέβαινε σε μεγάλο βαθμό την αντίστοιχη της κατανάλωσης (0,5% ετησίως)? το επιπλέον κόστος που δημιουργούσε η εν λόγω επιβάρυνση στον κοινοτικό προϋπολογισμό έθετε σε κίνδυνο την ανάπτυξη των άλλων πολιτικών. Ο βασικός στόχος της μεταρρύθμισης συνίσταται στον διαχωρισμό των ενισχύσεων από τον όγκο της παραγωγής, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ποιότητα, να πραγματοποιηθεί ορθότερη αντιστοιχία μεταξύ παραγωγής και ζήτησης και να αποθαρρυνθεί η εντατική, καταστροφική για το περιβάλλον, παραγωγή.

Στις παραμονές του έτους 2000, τα μέτρα αυτά άρχισαν να αποφέρουν καρπούς, αλλά η ευρωπαϊκή γεωργοκτηνοτροφία πρέπει να συνεχίσει την προσαρμογή της για να αντιμετωπίσει σημαντικές επικείμενες προκλήσεις: τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής

Ευρώπης που είναι ακόμα σε μεγάλο βαθμό αγροτικές, τη δρομολόγηση ενός νέου γύρου πολυμερών διαπραγματεύσεων την 1η Ιανουαρίου 2000 και την έγκριση του νέου κοινοτικού χρηματοδοτικού πλαισίου. Στις κατευθύνσεις που χάραξε για την κοινοτική αγροτική πολιτική στην "Ατζέντα 2000", η Επιτροπή εισηγείται την εμβάθυνση της μεταρρύθμισης του 1992 με τον προγραμματισμό μιας νέας μείωσης των τιμών των αγροτικών προϊόντων στους τομείς των εκτεταμένων καλλιεργειών, του βοείου κρέατος και του γάλακτος, σε συνδυασμό με αντισταθμίσεις προς τους παραγωγούς υπό μορφή άμεσων πληρωμών.

3.3 ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Συνοδευτικές πολιτικές της μεγάλης αγοράς, οι κοινοτικές δράσεις επεκτάθηκαν σταδιακά και σε άλλους τομείς. Η ευρωπαϊκή διάσταση εγγίζει σήμερα το πλαίσιο ζωής του πολίτη, με στόχο την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων προκλήσεων της κοινωνίας την προστασία του περιβάλλοντος, την υγεία, τα δικαιώματα του καταναλωτή, τον ανταγωνισμό και την ασφάλεια των μεταφορών, την εκπαίδευση, την πρόσβαση στην πολιτιστική παραγωγή. Τη στιγμή που κάθε κράτος μέλος διέπεται από ένα δημοκρατικό σύστημα ικανό να εναρμονίζει τις απαντήσεις των εθνικών ή τοπικών αρχών στις προσμονές και τις ανάγκες που εκφράζουν οι πολίτες, είναι άραγε αναγκαία, ακόμα και νόμιμη, αυτή η εισβολή της Ευρώπης; Η απάντηση επιβάλλεται από μόνη της? η διάσταση ορισμένων προβλημάτων υπερβαίνει τα σύνορα και απαιτεί συντονισμένες αντεπιθέσεις που, οι περισσότερες από αυτές, βρίσκουν μέσα στο κοινοτικό πλαίσιο ρυθμιστική αποτελεσματικότητα και κατάλληλα χρηματοδοτικά μέσα. Διαπιστώνουμε επίσης ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι απαντήσεις της Ένωσης υπήρξαν πηγή προόδου και τόνωσης και, ότι παρέχουν δυνατότητες που θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ακόμη περισσότερο.

Έτσι, η σοβαρή κρίση εμπιστοσύνης που προκάλεσε η εμφάνιση της λεγόμενης ασθένειας των τρελών αγελάδων, ΣΕΒ ή σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών οδήγησε την Επιτροπή να επιβάλει εμπάργκο για πολλά προϊόντα βόειας προέλευσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με βάση τα πορίσματα μιας προσωρινής εξεταστικής επιτροπής που εκδόθηκαν στις 8 Νοεμβρίου 1997, στήριξε τις προσπάθειες της Επιτροπής προς αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της και εντατικοποίηση των κοινοτικών μέτρων υπέρ της δημόσιας υγείας.

Για να αντιμετωπιστεί η ανησυχία των πολιτών, ενισχύθηκαν ιδιαίτερα στο Άμστερνταμ οι διατάξεις της Συνθήκης για τη δημόσια υγεία και την προστασία των καταναλωτών. Αναμφίβολα, η θεαματικότερη αλληλεπίδραση μεταξύ της κοινής γνώμης και των οργάνων σημειώθηκε στον τομέα του περιβάλλοντος. Η συνειδητοποίηση του ευρέος κοινού ως προς την ανάγκη προστασίας του φυσικού πλούτου, καθώς και την ανύψωση του επιπέδου προστασίας του ατόμου όσον αφορά την κατανάλωση και το πλαίσιο ζωής του. Η Ένωση παρακινήθηκε να αναλάβει δράσεις σε περισσότερο συγκεκριμένους τομείς : κοινοί κανόνες κατά της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, μείωση των χλωροφθορανθρακούχων ουσιών που καταστρέφουν το στρώμα του όζοντος, επεξεργασία των απόβλητων υδάτων των αστικών κέντρων, επίβλεψη των χημικών προϊόντων, διαχείριση των αποβλήτων, μείωση της ηχορύπανσης από τα οχήματα, κλπ.

Η ενίσχυση των κανόνων και η νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος εμπεριέχουν μόνο μία επιτακτική πτυχή : η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επίσης αποδεσμεύσει ορισμένα χρηματοδοτικά μέσα ικανά να ενθαρρύνουν την εκπόνηση προγραμμάτων ή να ενισχύσουν τους οικονομικούς φορείς για τη συμμόρφωσή τους με την κοινοτική νομοθεσία.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, πεπεισμένη ότι το μέλλον της Ευρώπης έγκειται στην ικανότητα των Ευρωπαίων να διατηρήσουν τη θέση τους στην τεχνολογική άμιλλα, αξιολόγησε απαρχής, στη σωστή της διάσταση, την κινητήρια επίδραση και την αξία, όσον αφορά τις επενδύσεις, που έχει για το μέλλον η από κοινού πραγματοποιούμενη έρευνα. Παράλληλα με την ΕΟΚ ιδρύθηκε, το 1958, η Ευρατόμ, με αντικείμενο την από κοινού εκμετάλλευση της ατομικής ενέργειας για μη στρατιωτικούς σκοπούς. Η Κοινότητα διαθέτει το δικό της κέντρο έρευνας, το Κοινό Κέντρο Έρευνας (ΚΚΕρ), το οποίο αποτελείται από εννέα ινστιτούτα κατανεμημένα σε τέσσερα σημεία : Ispra (Ιταλία), Καρλσρούη (Γερμανία), Petten (Κάτω Χώρες) και Geel (Βέλγιο). Η επιτάχυνση όμως της άμιλλας στον τομέα της καινοτομίας κατέστησε αναγκαία την επίτευξη περαιτέρω προόδου και την προτροπή για τη μεγαλύτερη δυνατή συγκέντρωση επιστημόνων, απελευθερώνοντας την έρευνα, πολλαπλασιάζοντας τις βιομηχανικές εφαρμογές και υπερνικώντας τη διοικητική ακαμψία και τους χρηματοδοτικούς αποκλεισμούς.

Η κοινοτική δράση επιθυμεί να είναι παραπληρωματική των εθνικών δράσεων: ευνοεί τα προγράμματα που συγκεντρώνουν πολυάριθμα εργαστήρια από διάφορα κράτη μέλη. Ενισχύει τις προσπάθειες που καταβάλλονται τόσο στον τομέα της έρευνας, όπως η ελεγχόμενη θερμοπυρηνική σύντηξη - που αποτελεί μια ενδεχομένως ανεξάντλητη πηγή ενέργειας για τον 21ο αιώνα - (πρόγραμμα JET, Joint European Torus), όσο και στις πλέον στρατηγικές βιομηχανίες που απειλούνται σε βιομηχανικό επίπεδο, όπως η ηλεκτρονική και η πληροφορική. Το 5ο ερευνητικό πρόγραμμα-πλαίσιο που προτάθηκε από την Επιτροπή για την περίοδο 1999-2003, επιτρέπει στην Κοινότητα, η οποία διαθέτει για τον σκοπό αυτό κονδύλιο ύψους 16,3 δις Ecu, να χρηματοδοτήσει ένα ποικιλόμορφο σύνολο προγραμμάτων, τα οποία θα έρθουν σε επαφή με χιλιάδες ερευνητές σε όλα τα κράτη μέλη.

3.4 ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Βάσει των προτάσεων που παρουσίασε η Επιτροπή στο Λευκό Βιβλίο για "την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση", το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε στις 25 Ιουνίου 1994, έναν κατάλογο με 11 μεγάλα σχέδια στον τομέα των μεταφορών, και ιδίως για την κατασκευή γραμμών του τρένου μεγάλης ταχύτητας που θα συνδέει τις πρωτεύουσες διαφόρων κρατών μελών. Στα έργα αυτά που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης, προστίθενται και άλλα σχέδια που θα ευνοήσουν την οικονομική ανάκαμψη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, και θα δημιουργήσουν τις υποδομές που χρειάζεται η Ευρώπη στους τομείς της πληροφορίας ("αυτοκινητόδρομοι της πληροφορίας") και της ενέργειας. Μισό δισεκατομμύριο Ecu εγγράφηκε στον προϋπολογισμό της Ένωσης για το 1997 με σκοπό τη συμμετοχή στη χρηματοδότηση αυτών των σχεδίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ – ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

4.1 ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ: Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΑΣ

Η Ευρώπη είναι η Ευρώπη όλων των ευρωπαϊκών λαών χωρίς εξαιρέσεις και αποκλεισμούς. Όλοι έχουν δικαίωμα σε ένα τέτοιο μέλλον. Η διεύρυνση φέρνει το όραμα πολύ πιο κοντά. Η Ευρώπη μας υποδέχεται τα νέα κράτη-μέλη, αποφασισμένη να πετύχει μια νέα σύνθεση και να αντλήσει νέο δυναμισμό. Το δυναμισμό που οι χώρες αυτές επέδειξαν με την ταχεία κοινωνική, πολιτική και οικονομική μεταμόρφωσή τους. Εναπόκειται σε όλους μας να κάνουμε τη διεύρυνση παράγοντα επιτάχυνσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Δύναμη που θα αναδείξει μια Ευρώπη ικανή να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της νέας διεθνούς πραγματικότητας.

4.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Μια νέα εποχή ανατέλλει που βρίσκει την Ευρώπη ισχυρότερη, έτοιμη για νέες προκλήσεις. Στο πλαίσιο αυτό θα εφαρμόσουμε για πρώτη φορά μια νέα συνθήκη, τη Συνθήκη της Νίκαιας, ενώ η συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης βρίσκεται στη κορύφωσή της και βρισκόμαστε κοντά στη κατάρτιση ενός θεμελιώδους κειμένου συνταγματικού χαρακτήρα που θα αποτυπώνει τις αρχές στις οποίες βασιστήκαμε και τους νέους στόχους που θέτουμε για την Ένωση.

Παράλληλα, η Ελληνική Προεδρία πραγματοποιήθηκε μέσα σε ένα ιδιαίτερα ρευστό και απρόβλεπτο διεθνές περιβάλλον. Η ανάδειξη νέων συντελεστών στη διαμόρφωση της διεθνούς ισορροπίας, η διεθνής τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα και γενικότερα η ανάπτυξη δυνάμεων που δεν υπακούουν σε κανένα θεσμικό έλεγχο και πειθαρχία δημιούργησαν κλίμα έντονης αβεβαιότητας στη διεθνή σκηνή. Η προεδρία όφειλε να είναι σε υψηλότατο βαθμό εγρήγορσης για να διαχειριστεί πιθανές κρίσεις. Θα έπρεπε ταυτόχρονα να είναι προετοιμασμένη να εργασθεί για την αντιμετώπιση μεγάλων προκλήσεων όπως:

- η καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος. Η πρόσφατη εμπειρία δείχνει ότι η μάχη κατά της διεθνούς

τρομοκρατίας συνιστά πολύπλοκη και πολύπλευρη διαδικασία με πολλές πτυχές: στρατιωτικές, οικονομικές, πολιτικές, πολιτιστικές

- η αντιμετώπιση της οικονομικής καχεξίας και της διάψευσης των προσδοκιών για ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης και επενδύσεων, η βελτίωση της παραγωγικότητας, του επιπέδου απασχόλησης και των δημοσιονομικών μεγεθών αποτελούν κρίσιμες επιδιώξεις
- η πρόκληση της "αιιφόρου ανάπτυξης" σε παγκόσμια κλίμακα. Ανάπτυξη που συνέβαλε στην καταπολέμηση της φτώχειας, στην εξάλειψη της μιζέριας και στη γεφύρωση των διευρυνόμενων κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων με την παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος και το σεβασμό των οικολογικών συστημάτων.
- η επαναβεβαίωση του ρόλου του διεθνούς δικαίου και των διεθνών θεσμών και η ανάδειξη ενός νέου, δημοκρατικού προτύπου διακυβέρνησης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης.

4.3 ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

«Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ»

«...να καταστεί η Ευρωπαϊκή οικονομία η πλέον ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία βασισμένη στη γνώση παγκόσμια, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και ισχυρότερη κοινωνική συνοχή»

4.3.1 Η πρόκληση των μεγάλων μεταρρυθμίσεων

Η Ευρωπαϊκή οικονομία σήμερα δοκιμάζεται από χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η ανεργία έχει αυξηθεί παρά τη δημιουργία πολλών νέων θέσεων εργασίας, τα συστήματα κοινωνικής προστασίας αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της γήρανσης του πληθυσμού, ενώ η περιβαλλοντική επιβάρυνση φέρνει στο προσκήνιο την πρόκληση της ανάπτυξης με ταυτόχρονο σεβασμό στο περιβάλλον.

Σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία, η πρόκληση είναι διπλή:

- 1) πειστικές και αξιόπιστες απαντήσεις πολιτικής στο βραχυπρόθεσμο πρόβλημα της οικονομικής δυσπραγίας στην Ευρώπη,
- 2) πολιτικές πρωτοβουλίες με στόχο την αναζήτηση νέων πηγών βιώσιμης ανάπτυξης μεσοπρόθεσμα, η οποία να δημιουργεί πλούτο, περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, να εμβαθύνει την κοινωνική συνοχή και να διαφυλάσσει τη μελλοντική ευημερία και ποιότητα ζωής.

Οι πρωτοβουλίες αυτές με στόχο τη διαμόρφωση της νέας οικονομικής και κοινωνικής ταυτότητας της Ευρώπης τα επόμενα χρόνια είναι και το αντικείμενο της «στρατηγικής της Λισσαβόνας». Το φιλόδοξο αυτό δεκαετές προγράμματος μεταρρυθμίσεων υιοθετήθηκε από τους Ευρωπαίους ηγέτες το 2000 ώστε «...να καταστεί η Ευρωπαϊκή οικονομία η πλέον ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία βασισμένη στη γνώση παγκόσμια, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και ισχυρότερη κοινωνική συνοχή».

Η προώθηση αυτής της στρατηγικής μεταρρυθμίσεων αποτέλεσε έναν από τους μεγάλους στόχους της Ελληνικής Προεδρίας στο εξάμηνο που πέρασε.

Η Ελλάδα επιδίωξε να δώσει νέα ώθηση στο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Με σαφήνεια στα μηνύματα της και αποτελεσματικές πρωτοβουλίες προώθησε την ισοδύναμη σχέση ανάμεσα στους στόχους της Ανάπτυξης, της Απασχόλησης και της Κοινωνικής Συνοχής.

Πέτυχε να παρθούν σημαντικές αποφάσεις σε όλους τους τομείς της στρατηγικής της Λισσαβόνας: οικονομία, έρευνα, ενέργεια, μεταφορές, επικοινωνίες, εκπαίδευση, απασχόληση, κοινωνική συνοχή, περιβάλλον.

4.3.2 Οι πιο σημαντικές επιτυχίες της Ελληνικής Προεδρίας

- 1) Η συμφωνία για τον καλύτερο συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών, με αποτελεσματική και ρεαλιστική εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, και η υιοθέτηση των νέων κατευθύνσεων οικονομικής πολιτικής για την περίοδο 2003-5
- 2) Η νέα στρατηγική για την απασχόληση, που ενισχύει τις πολιτικές για την αύξηση των θέσεων εργασίας και τη μείωση της ανεργίας, και η θεσμοθέτηση Τριμερούς Κοινωνικής Συνόδου, που επιτρέπει στους κοινωνικούς εταίρους να συνεισφέρουν στη διαμόρφωση στρατηγικής σε Ευρωπαϊκό επίπεδο
- 3) Η συμφωνία για το φορολογικό πακέτο, που αποτρέπει τη φυγή κεφαλαίων και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των χρηματαγορών της ΕΕ, και η συμφωνία για τη φορολόγηση των προϊόντων ενέργειας, που αυξάνει την ενεργειακή αποτελεσματικότητα και προστατεύει το περιβάλλον

- 4) Η ενίσχυση της καινοτομίας, της έρευνας και η οικοδόμηση της κοινωνίας της γνώσης στην Ευρώπη, με τη συμφωνία για ένα διαφανές και οικονομικό Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας, το σχέδιο δράσης για την αύξηση των επενδύσεων στη έρευνα, τη συμφωνία για την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης
- 5) Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας στην Ευρώπη, με την υιοθέτηση Χάρτας για τις μικρές επιχειρήσεις, αποφάσεις για τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου, και σημαντικές συμφωνίες για την ολοκλήρωση των Ευρωπαϊκών χρηματαγορών
- 6) Η θεσμική και φυσική ολοκλήρωση των δικτύων ενέργειας και μεταφορών στην Ευρώπη, με αποφάσεις για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας, για τις εμπορευματικές μεταφορές στους σιδηροδρόμους, αλλά και για τα νέα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας και την επέκταση του δικτύου μεταφορών
- 7) Η προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος με την υιοθέτηση της νέας στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καθιέρωση περιβαλλοντικών στόχων σε τομείς όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα βιο-καύσιμα, τις αποφάσεις για την απόσυρση μονοπύθμενων δεξαμενόπλοιων.

Το μεγάλο πρόγραμμα των Ευρωπαϊκών μεταρρυθμίσεων της Λισσαβόνας αποτελεί μεγάλη πρόκληση και για τη χώρα μας. Δεν είναι άλλο από την προσπάθεια που καταβάλλουμε για την επιτάχυνση της πραγματικής σύγκλισης με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Οι στόχοι και οι κατευθύνσεις αυτών των μεταρρυθμίσεων καθοδηγούν τις πολιτικές μας.

4.3.3 Μακροοικονομικές πολιτικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Η ελληνική προεδρία συνέπεσε με μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο για την οικονομία της Ευρώπης με ρυθμούς ανάπτυξης κάτω του 1%, και αβεβαιότητα για τις αναπτυξιακές προοπτικές, τόσο βραχυχρόνια όσο και μεσοπρόθεσμα.

Στη συγκυρία αυτή για πρώτη φορά δοκιμάστηκε στην πράξη το πλαίσιο άσκησης οικονομικής πολιτικής στην Ευρωζώνη και πιο συγκεκριμένα το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Παράλληλα, κύριο αίτημα πολιτικής ήταν οι πολιτικές πρωτοβουλίες για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης και για την μεσοπρόθεσμη αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής οικονομίας μέσα από πρωτοβουλίες για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Η Ελληνική Προεδρία αντιμετώπισε με επιτυχία αυτές τις προκλήσεις αναδεικνύοντας την συμπληρωματικότητα μακροοικονομικών πολιτικών και οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων. Η μακροοικονομική σταθερότητα αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση που επιτρέπει να επιτευχθούν και να αποδώσουν καρπούς οι διαρθρωτικές αλλαγές. Αντίστοιχα, οι διαρθρωτικές

μεταρρυθμίσεις θα επιδράσουν θετικά στις μακροοικονομικές συνθήκες. Η δυνατότητα τήρησης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης εξαρτάται τελικά από την αύξηση του δυνητικού προϊόντος μέσω της ενδυνάμωσης των προσπαθειών για οικονομική και κοινωνική μεταρρύθμιση.

Στο πλαίσιο αυτό, τα κυριότερα επιτεύγματα της Ελληνικής Προεδρίας στον τομέα της οικονομικής πολιτικής είναι:

Ο συγχρονισμός και η ευθυγράμμιση οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης

Για την απλούστευση των διαδικασιών και με σκοπό την άσκηση πιο αποτελεσματικής πολιτικής για την ανάπτυξη και την απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας, επετεύχθη επί Ελληνικής Προεδρίας (Συμβούλιο Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής και Συμβούλιο Απασχόλησης) συμφωνία για τον συγχρονισμό και ευθυγράμμιση των αποφάσεων οικονομικής πολιτικής με τις αποφάσεις που αναφέρονται στην απασχόληση. Οι νέες διαδικασίες θα λειτουργήσουν θετικά για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας, αναδεικνύοντας την πολιτική τους σημασία και δίνοντας τη δυνατότητα για καλύτερη παρακολούθηση της πορείας.

Η βελτίωση του συντονισμού των δημοσιονομικών πολιτικών

Οι αποφάσεις του Συμβουλίου Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής (Ecofin) για μία πιο ρεαλιστική εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης εξασφαλίζουν τη μακροοικονομική σταθερότητα χωρίς να θέτουν ιδιαίτερα περιοριστικούς όρους στη δημοσιονομική πολιτική, ώστε να μην εμποδιστεί η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας. Η βασική καινοτομία είναι η χρήση εφεξής του κριτηρίου του κυκλικά προσαρμοσμένου ελλείμματος, το οποίο λαμβάνει υπόψη την οικονομική συγκυρία.

4.3.4 Η υιοθέτηση των νέων Γενικών Κατευθύνσεων Οικονομικής Πολιτικής

Οι γενικές αυτές κατευθύνσεις αναφέρονται στην τριετία 2003-2005 και στις πολιτικές εκείνες που είναι αναγκαίες για να βγει από το αναπτυξιακό τέλμα το σύνολο της ΕΕ. Υπογραμμίζουν τη σημασία της διατήρησης μίας υγιούς, συνεπής, και συνετής δημοσιονομικής θέσης για τις χώρες μέλη, ταυτόχρονα με την επιτάχυνση των διαρθρωτικών αλλαγών για να αναδείξει η ΕΕ την αναπτυξιακή της προοπτική. Αναφέρονται σε πρωτοβουλίες για μία πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης, στις μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας για περισσότερη και καλύτερη απασχόληση, και στις πολιτικές αναθεώρησης του συστήματος

κοινωνικών παροχών για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού.

Για την Ελλάδα, οι γενικές κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής αξιολογούν θετικά τον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης, τις σημαντικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών ανισορροπιών, και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις σε σειρά τομέων (φορολογική και ασφαλιστική μεταρρύθμιση, βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας, κλπ.). Επισημαίνουν την ανάγκη συνέχισης της προσπάθειας για τη μείωση του δημοσίου χρέους, την αύξηση της παραγωγικότητας, τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας. Οι κατευθύνσεις αυτές συμβαδίζουν πλήρως με τις προτεραιότητες πολιτικής και τις πρωτοβουλίες της κυβέρνησης.

4.3.5 Η συμφωνία για το φορολογικό πακέτο

Η Ελληνική Προεδρία ολοκλήρωσε στο Συμβούλιο Ecofin τη σημαντική συμφωνία για το φορολογικό πακέτο, με κυρίαρχο ζήτημα τη φορολογία των αποταμιεύσεων, που επετεύχθη μετά από διαπραγματεύσεις πολλών ετών τόσο μεταξύ των χωρών της ΕΕ όσο και με τρίτες χώρες όπως η Ελβετία. Με τη συμφωνία αυτή οι τόκοι αποταμιεύσεων φυσικών προσώπων φορολογούνται στη χώρα προέλευσης του καταθέτη ή για χώρες όπως η Ελβετία φορολογούνται τοπικά και αποδίδεται ο φόρος στη χώρα της ΕΕ από όπου προέρχεται ο καταθέτης. Έτσι αποφεύγεται η φοροδιαφυγή και διατηρείται η ανταγωνιστικότητα των χρηματαγορών της ΕΕ.

Στη χώρα μας θα αποδίδονται φορολογικά έσοδα από επενδύσεις σε άλλα κράτη-μέλη και από τρίτες χώρες για εισοδήματα επενδυτών-αποταμιευτών που είναι έλληνες φορολογούμενοι. Το αποτέλεσμα είναι αύξηση εσόδων από την υπαγωγή σε φορολογία εισοδημάτων που δεν δηλώνονταν πριν και σημαντικό συνολικό δημοσιονομικό όφελος για την Ελληνική οικονομία. Η χώρα μας επίσης θα ωφεληθεί από την αποθάρρυνση της απομάκρυνσης κεφαλαίων σε τρίτες χώρες όπως η Ελβετία. Τα κεφάλαια αυτά θα μπορούν έτσι να συνεισφέρουν στην επέκταση του κεφαλαιουχικού δυναμικού της οικονομίας.

4.3.6 Η ώθηση στην αναπτυξιακή πρωτοβουλία για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και την έρευνα

Μία από τις προτεραιότητες της Ελληνικής Προεδρίας ήταν η ενίσχυση των προσπάθειών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για τη «διασύνδεση» των αγορών και τη φυσική ολοκλήρωση των δικτύων ενέργειας, μεταφορών και τηλεπικοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ελληνικής Προεδρίας συμφώνησε για την επέκταση της χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων των διευρωπαϊκών δικτύων αλλά και για την επέκταση της δανειοδότησης για καινοτομία,

Ε&Α και εκπαίδευση, καθώς και για τη δημιουργία και διάδοση τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών με ενδεικτικό κονδύλιο 20 δισεκατομμυρίων Ευρώ για την περίοδο 2003-2006.

Το Συμβούλιο Κορυφής της Θεσσαλονίκης έδωσε κατευθύνσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ιταλική Προεδρία για την ανάπτυξη περαιτέρω πρωτοβουλιών σε αυτήν την κατεύθυνση με στόχο τη στήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας.

4.3.7 Οι νέες κατευθύνσεις περιφερειακής πολιτικής

Η Προεδρία έδωσε προτεραιότητα στην προώθηση της Περιφερειακής πολιτικής και των πολιτικών Συνοχής. Οι πολιτικές αυτές έχουν συμβάλει σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της ΕΕ υποστηρίζοντας το στόχο της πραγματικής σύγκλισης – τόσο μεταξύ κρατών όσο και μεταξύ περιφερειών στην ίδια χώρα. Η σημασία τους θα είναι ακόμη μεγαλύτερη στο μέλλον, καθώς η διεύρυνση αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων αλλά και σε γεωγραφική μετατόπισή τους. Οι περιφερειακές πολιτικές έχουν βοηθήσει σε σημαντικό βαθμό και την Ελλάδα, με το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ώστε να ολοκληρωθούν οι φυσικές υποδομές και να γίνουν σημαντικά έργα που άλλαξαν την όψη της χώρας.

Στην Ελληνική Προεδρία τέθηκαν οι βάσεις για το σχεδιασμό του Δ' ΚΠΣ, με γνώμονα την απλοποίηση του προγραμματισμού και της διαχείρισης αλλά και την αυξημένη αποτελεσματικότητα στη χρήση των πόρων. Παρά την αλλαγή των ισορροπιών με την ένταξη των νέων χωρών, η Ελλάδα αναμένεται να εισπράξει ένα σημαντικό μερίδιο των πόρων από το Δ' ΚΠΣ. Η κυβέρνηση, όπως και στο παρελθόν, θα μεγιστοποιήσει τα οφέλη της χώρας με στόχο καμία περιφέρεια να μην εξαιρεθεί από την κατανομή των πόρων λόγω της ύπαρξης φτωχών περιφερειών στις χώρες της διεύρυνσης.

4.3.8 Περισσότερες και Καλύτερες Θέσεις Εργασίας

Για την Ελληνική Προεδρία οι κοινωνικές πτυχές της στρατηγικής μεταρρυθμίσεων της Λισσαβόνας είναι εξίσου σημαντικές με τις οικονομικές πτυχές. Αναφέρονται στον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και περιλαμβάνουν πολιτικές σχετικές με τη λειτουργία της αγοράς εργασίας, τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και σχετικές με τις συνέπειες των δημογραφικών αλλαγών και τη γήρανση του πληθυσμού.

Η Προεδρία έδωσε ιδιαίτερο βάρος στις πολιτικές απασχόλησης. Δραστηριοποιήθηκε με στόχο τη διαμόρφωση πολιτικών που θα οδηγήσουν στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για τα ποσοστά απασχόλησης στην ΕΕ, με ταυτόχρονη έμφαση και στην ποιοτική πτυχή των θέσεων εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ελληνικής προεδρίας σηματοδότησε την ανάγκη για μεταρρύθμιση με στόχο την αντιμετώπιση του ελλείμματος απασχόλησης στην Ευρώπη. Η υλοποίηση του στόχου απαιτεί επαναπροσδιορισμό των εργαλείων πολιτικής, βελτιώσεις στον τρόπο λειτουργίας των αγορών, αλλά και αλλαγές σε κοινωνικούς παράγοντες, ειδικά σχετικά με τη συμμετοχή των γυναικών και των ηλικιωμένων στην αγορά εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5.1 ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

5.1.1 Η μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση

Βασική προτεραιότητα της Ελληνικής Προεδρίας ήταν η ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, ώστε να συνεισφέρει στη δημιουργία μίας αγοράς εργασίας με πλήρη απασχόληση, ποιότητα και παραγωγικότητα στην εργασία, κοινωνική και περιφερειακή συνοχή καθώς και την άρση κάθε είδους αποκλεισμού.

- Η νέα Στρατηγική που υιοθετήθηκε και οι Κατευθυντήριες Γραμμές της αναδεικνύουν 10 πολιτικές προτεραιότητες που συνοδεύονται από σαφείς ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους βάση των οποίων μετράται η πρόοδος :
- Προληπτικά μέτρα κατάρτισης και εξατομικευμένης προσέγγισης για κάθε άνεργο ώστε να μη περάσει στην παγίδα της μακροχρόνιας ανεργίας
- Εξάλειψη των παγίδων φτώχειας και αντιμετώπιση του φαινομένου των εργαζόμενων φτωχών με επανεξέταση των αντικινήτρων προς την εργασία
- Ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος ιδιαίτερα στους νέους
- Ενσωμάτωση της αδήλωτης εργασίας στην επίσημη αγορά εργασίας
- Πολιτικές ενεργητικής γήρανσης με κίνητρα για την παραμονή στην αγορά εργασίας μετά τα 55 η τα 60.
- Κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών και πολιτικές μετανάστευσης που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των αγορών εργασίας
- Επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο και δια βίου μάθηση
- Ισότητα ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλλων
- Αντιμετώπιση των διακρίσεων σε ομάδες πληθυσμού με ειδικά προβλήματα
- Αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών της Ένωσης

5.1.2 Η θεσμοθέτηση της Τριμερούς Κοινωνικής Συνόδου

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ελληνικής Προεδρίας καθιέρωσε μια Τριμερή Κοινωνική Συνάντηση Κορυφής για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση με στόχο την καλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον

εκσυγχρονισμό του Ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Η πρώτη Συνάντηση Κορυφής, η οποία προηγήθηκε του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, έδειξε τη σημαντική συμβολή που μπορούν να προσφέρουν οι κοινωνικοί εταίροι στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση και στους στόχους της Λισσαβώνας.

5.1.3 Η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων

Η Προεδρία έθεσε στο επίκεντρο των πρωτοβουλιών της τη βελτίωση των ποιοτικών πτυχών της εργασίας. Η επένδυση στην ποιότητα συνοδεύει απαραίτητα τις πολιτικές για την αύξηση των ποσοστών απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας.

Στο πλαίσιο αυτό πετύχαμε την υιοθέτηση απόφασης για τη συγκρότηση Επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον χώρο της εργασίας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Προωθήσαμε παράλληλα την πρόταση Οδηγίας για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται λόγω έκθεσης σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Με την πρόοδο επί Ελληνικής Προεδρίας, η σημαντική αυτή Οδηγία θα υιοθετηθεί σύντομα και θα καλύψουμε έτσι το κενό που υπάρχει στις νομοθεσίες αρκετών Κ-Μ.

5.1.4 Ο εκσυγχρονισμός των εργασιακών σχέσεων

Η Ελληνική Προεδρία εργάστηκε για τον εκσυγχρονισμό του κανονιστικού πλαισίου με την προσπάθεια επίτευξης Πολιτικής Συμφωνίας επί της πρότασης Οδηγίας για τους όρους εργασίας των εργαζομένων με καθεστώς προσωρινής απασχόλησης. Στόχος είναι η εξασφάλιση για τους εργαζόμενους μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης επιπέδου κοινωνικής προστασίας αντίστοιχου με μόνιμους εργαζόμενους. Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν, δεν επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία γιατί ορισμένα Κράτη-Μέλη διαφωνούσαν με το παρεχόμενο επίπεδο κατοχύρωσης ίσων δικαιωμάτων της προτεινόμενης από την Προεδρία συμβιβαστικής πρότασης. Η Ελλάδα ανήκει στα Κ-Μ που έχουν ήδη προσαρμόσει την νομοθεσία τους.

5.2 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η Ευρώπη έχει ένα έλλειμμα επιχειρηματικότητας, ειδικά στους κλάδους έντασης γνώσης. Νέοι επιχειρηματίες και μικρές επιχειρήσεις δεν συνεισφέρουν όσο θα μπορούσαν στην απασχόληση, την ανάπτυξη και την περιφερειακή συνοχή. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος είναι αναγκαίο να μειωθούν τα εμπόδια στην είσοδο επιχειρήσεων, να απλοποιηθούν οι διοικητικές διαδικασίες, να βελτιωθεί η πρόσβαση σε κεφάλαια, να ενισχυθεί η δημιουργία δικτύων, η ποιότητα των δεξιοτήτων και τα χαρακτηριστικά της απασχόλησης στις μικρές επιχειρήσεις, να ενθαρρυνθεί η επιχειρηματικότητα από το εκπαιδευτικό σύστημα.

Η Ελληνική Προεδρία δραστηριοποιήθηκε ενεργά για να ληφθούν αποφάσεις οι οποίες θα δημιουργήσουν ένα πιο ευνοϊκό περιβάλλον για την επιχειρηματικότητα, ιδιαίτερα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι σημαντικότερες πρωτοβουλίες ήταν:

5.3 Η ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΒΙΒΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η επιχειρηματικότητα στην ΕΕ εξαρτάται από την δυναμική των μικρών επιχειρήσεων. Με την πράσινη Βίβλο, ένα νέο εργαλείο καινοτόμου εφαρμογής θα ωθήσει στην μείωση του ελλείμματος επιχειρηματικότητας που χαρακτηρίζει την Ευρώπη. Η Ελληνική Προεδρία κατάφερε μέσω της υιοθέτησης της Πράσινης Βίβλου στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, με έμφαση στην απλοποίηση διοικητικών διαδικασιών και στην εξεύρεση πρακτικών τρόπων για τη βελτίωση της πρόσβασης των μικρών επιχειρήσεων σε τεχνογνωσία και σε κεφάλαια.

Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας αποτελεί σημαντική προτεραιότητα πολιτικής και για την Ελλάδα. Η υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την επιχειρηματικότητα που θα εξειδικεύσει την Πράσινη Βίβλο θα έρθει να συμπληρώσει πολιτικές πρωτοβουλίες που έχει ήδη αναλάβει η κυβέρνηση, όπως η απλοποίηση διαδικασιών για έναρξη επιχειρήσεων ή η βελτίωση στις συναλλαγές των επιχειρήσεων με τη δημόσια διοίκηση.

5.4 Η ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΧΑΡΤΑΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τρία χρόνια από τότε που εγκρίθηκε ο Χάρτης των μικρών επιχειρήσεων, η πολιτική του «σκέψου πρώτα σε μικρή κλίμακα» (think small first) έχει αρχίσει να διεισδύει στην πολιτική για τις επιχειρήσεις σε όλους σχεδόν τους τομείς. Για αυτό και η Ελληνική Προεδρία στήριξε ενεργά στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας την επιτάχυνση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Χάρτας των Μικρών Επιχειρήσεων, με την αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων πολιτικών, τη διάχυση βέλτιστων πρακτικών, και την ενίσχυση του επιχειρηματικού κλίματος με τη δημιουργία Ευρωπαϊκών ημερών και βραβείων επιχειρηματικότητας για μικρές επιχειρήσεις.

Στην Ελλάδα ο ρόλος των μικρών επιχειρήσεων στη συνολική οικονομική δραστηριότητα, στη δημιουργία απασχόλησης αλλά και διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, ιδιαίτερα στην περιφέρεια, είναι σημαντικός και προφανής. Γι'αυτό και προωθείται ενεργά στη χώρα μας η χάρτα με σειρά πρωτοβουλιών, ενώ το σύνολο σχεδόν των ενισχύσεων για τις επιχειρήσεις από το Γ'ΚΠΣ απευθύνεται στις μικρομεσαίες Ελληνικές επιχειρήσεις.

5.5 Η ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΕΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ)

Η αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου με στόχο την απλοποίηση και μείωση του διοικητικού βάρους στις επιχειρήσεις είναι σημαντική για την αποδοτική λειτουργία και προώθηση της ενοποίησης των αγορών, την προστασία των καταναλωτών, τη σωστή λειτουργία της δημόσιας διοίκησης.

Στο πλαίσιο αυτό η Ελληνική Προεδρία έφερε σε πέρας τη διαπραγμάτευση Συμβουλίου, Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Κοινοβουλίου για τη διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση της κοινοτικής νομοθεσίας. Η συμφωνία άπτεται θεσμικών και διαθεσμικών ζητημάτων, τόσο στη σύμπραξη των τριών οργάνων της Ένωσης στη νομοθετική διαδικασία, όσο και στη μεταφορά του κοινοτικού στο εθνικό δίκαιο.

5.6 ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Σε ένα ολοένα και πιο ανοικτό και ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον, η τεχνολογία και το ανθρώπινο κεφάλαιο αντιπροσωπεύουν τους δύο κινητήριους μοχλούς της ανάπτυξης. Η πρόκληση συνεπώς σήμερα βρίσκεται στη δημιουργία πολιτικών που εκμεταλλεύονται αυτή τη δυναμική και βοηθούν στη μετατροπή της Ευρώπης σε μια οικονομία και κοινωνία βασισμένη στη γνώση.

Σε αυτή την κατεύθυνση, η Ελληνική Προεδρία επιδίωξε συγκεκριμένα αποτελέσματα για την ανάπτυξη της καινοτομίας, της έρευνας και της γνώσης, την άρση των εμποδίων στην ταχεία και αποδοτική εφαρμογή τους, την εμπέδωση της Κοινωνίας της Πληροφορίας, και την επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο με τη βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

5.6.1 Η συμφωνία για το Κοινοτικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας

Η προσπάθεια υιοθέτησης ενός Κοινοτικού Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας, με ενιαία ισχύ σε όλα τα Κ-Μ της ΕΕ, έχει ξεκινήσει εδώ και περισσότερο από μια δεκαετία, αλλά σκόνταφτε πάντα σε προβλήματα πολυγλωσσίας (που αυξάνει το κόστος), διαφορετικών παραδόσεων στους μηχανισμούς χορήγησης των εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνία και ποικιλίας δικαιοδοτικών συστημάτων. Το συγκεκριμένο θέμα είχε απασχολήσει ήδη τέσσερις προεδρίες.

Η Ελληνική Προεδρία κατάφερε να καταλήξει σε κοινή πολιτική προσέγγιση ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας. Αυτή η μεγάλη επιτυχία αναμένεται να οδηγήσει με την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας στην εφαρμογή ενός διάφανου και μη δαπανηρού Κοινοτικού Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας

το οποίο θα δώσει σημαντική ώθηση στην καινοτομία στην Ευρώπη και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

5.6.2 Οι αποφάσεις για την αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη έρευνας σε τεχνολογίες αιχμής

Προτεραιότητα της Προεδρίας αποτέλεσε η επίτευξη του στόχου της αύξησης των συνολικών δαπανών για την έρευνα για να προσεγγίσουν το 3% του ΑΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό υιοθετήθηκε σχέδιο δράσης που αφορά γενικότερα σε θέματα του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας και το οποίο προωθεί μεταξύ άλλων την συνεργασία των κρατών-μελών για την ανάπτυξη των δικτύων και τη στήριξη της τεχνολογικής καινοτομίας.

Παράλληλα η Ελληνική Προεδρία προώθησε στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας την ανάπτυξη της έρευνας σε τεχνολογίες αιχμής (όπως η βιοτεχνολογία, η διαστημική έρευνα και η έρευνα με αμυντικούς σκοπούς) οι οποίες θα στηρίζουν την Ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα στο μέλλον.

5.6.3 Η συμφωνία για την ίδρυση Οργανισμού για την αμυντική έρευνα

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Θεσσαλονίκη αποφάσισε τη δημιουργία κατά τη διάρκεια του 2004 ενός διακυβερνητικού οργανισμού στον τομέα της ανάπτυξης αμυντικών δυνατοτήτων, της έρευνας, των προμηθειών και εξοπλισμών.

Ο οργανισμός αυτός θα έχει ως σκοπό την προώθηση και ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα των εξοπλισμών, την ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας. Θα αποβλέπει στην προαγωγή της έρευνας με στόχο την απόκτηση ηγετικού ρόλου στον τομέα των στρατηγικών τεχνολογιών για μελλοντικές δυνατότητες άμυνας και ασφάλειας, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό το ευρωπαϊκό βιομηχανικό δυναμικό στον τομέα αυτό.

5.6.4 Η συμφωνία για τη χρήση εγγράφων του Δημοσίου Τομέα

Η σχετική Πρόταση Οδηγίας είχε ως στόχο τη θέσπιση ενός κανονιστικού πλαισίου που θα ρυθμίζει την περαιτέρω χρήση και αξιοποίηση εγγράφων γενικής πρόσβασης του δημοσίου τομέα στα κράτη-μέλη. Η Ελληνική Προεδρία πέτυχε συμφωνία στο Συμβούλιο Τηλεπικοινωνιών σε αυτό το σημαντικό ζήτημα. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η διευκόλυνση της διασυνοριακής χρήσης της πληροφορίας και κατοχυρώνεται το δικαίωμα ίσης και ακώλυτης πρόσβασης για όλους στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

5.6.5 Η προώθηση της ασφαλέστερης χρήση του Διαδικτύου (eSAFE)

Η Ελληνική Προεδρία (Συμβούλιο Τηλεπικοινωνιών) πέτυχε συμφωνία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την υιοθέτηση ενός πολυετούς κοινοτικού προγράμματος δράσης σχετικά με την προώθηση της ασφαλέστερης χρήσης του Διαδικτύου μέσω της καταπολέμησης του παράνομου και βλαβερού περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα.

5.6.6 Η δημιουργία Οργανισμού για την ασφάλεια των δικτύων και πληροφοριών

Η δημιουργία του εν λόγω Ευρωπαϊκού Οργανισμού συμβάλλει στη διαμόρφωση κλίματος εμπιστοσύνης στους πολίτες και στην περαιτέρω ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην ΕΕ. Η Ελληνική Προεδρία (Συμβούλιο Τηλεπικοινωνιών) πέτυχε την σύγκλιση των διαφορετικών θέσεων των κρατών-μελών της ΕΕ στην σχετική Πρόταση Κανονισμού (στόχοι και αρμοδιότητες του υπό σύσταση Οργανισμού, θέματα «καθημερινής» πρακτικής και ιδιαίτερα η δυνατότητα επεξεργασίας δεδομένων σε σχέση με τη «μη υποχρέωση ενημέρωσης» από φορείς του ιδιωτικού τομέα, κλπ.).

5.6.7 Μεταρρύθμιση των Ευρωπαϊκών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης

Οι πολιτικές ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, αποτέλεσαν μεγάλο τμήμα της προσπάθειας που έκανε η Ελληνική Προεδρία με στόχο την δημιουργία της Ευρώπης της Γνώσης και την αναβάθμιση του ευρωπαϊκού πεδίου εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο Παιδείας έδωσε έμφαση στις βασικές δεξιότητες, στη δια βίου εκπαίδευση, στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας, στην ενθάρρυνση γεωγραφικής κινητικότητας μαθητών, εκπαιδευτών και ερευνητών, και στη σχετική ανάπτυξη δεικτών ποιότητας και θέσπιση των σχετικών ορόσημων.

Οι κατευθύνσεις αυτές συμβαδίζουν απόλυτα με τις προσπάθειες που καταβάλλονται στην Ελλάδα όπου έχει θεσμοθετηθεί και υλοποιείται το σύστημα αποτύπωσης και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού μας συστήματος που υπερκαλύπτει τις συμφωνημένες απαιτήσεις σε επίπεδο ΕΕ.

5.6.7 Ενίσχυση των δεξιοτήτων και της κινητικότητας στην ΕΕ – πρόγραμμα Erasmus Mundus

Η ενίσχυση των δεξιοτήτων και της κινητικότητας στην ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εισαγωγή εργαλείων για τη διαφάνεια στην αναγνώριση πτυχίων και πιστοποιητικών, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, και τη μείωση κανονιστικών ή γραφειοκρατικών εμποδίων ως αποτέλεσμα της μη αναγνώρισης

άτυπων μορφών εκπαίδευσης, με ταυτόχρονη διασφάλιση ενός κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου για ποιοτικά πρότυπα.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της κινητικότητας από και προς την ΕΕ η Προεδρία πέτυχε στο Συμβούλιο Παιδείας πολιτική συμφωνία για το πρόγραμμα Erasmus Mundus (2004-8), με προϋπολογισμό 180 εκ. Ευρώ. Το πρόγραμμα στοχεύει στο να καταστήσει τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης της ΕΕ κέντρα αριστείας και πόλους έλξης φοιτητών και καθηγητών από όλο τον κόσμο. Προβλέπεται η δημιουργία ευρωπαϊκών διαπανεπιστημιακών Masters με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ αναμένεται η μετακίνηση φοιτητών και καθηγητών από τις τρίτες χώρες προς την Ευρώπη και αντίστροφα.

5.6.8 Εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση – Πρόγραμμα e-learning

Η Ελληνική Προεδρία πέτυχε στο Συμβούλιο Παιδείας πολιτική συμφωνία για την υλοποίηση του προγράμματος e-Learning (2004-2006). Στόχος του προγράμματος που εντάσσεται στο πλαίσιο της δράσης e-Europe, είναι η βελτίωση της ποιότητας των ευρωπαϊκών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και της πρόσβασης σε αυτά με την αποτελεσματική ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών. Το πρόγραμμα αρθρώνεται γύρω από τρεις προτεραιότητες: την καταπολέμηση του ψηφιακού χάσματος, τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την αδελφοποίηση των σχολείων μέσω του Διαδικτύου.

Η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στο εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί βασική κυβερνητική προτεραιότητα στην Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια με χρηματοδότηση του Γ'ΚΠΣ έχει υπάρξει εντυπωσιακή πρόοδος στον εξοπλισμό και τη δικτύωση σχολείων και Πανεπιστημίων, στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στις νέες τεχνολογίες και στην ανάπτυξη ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου. Η υλοποίηση του προγράμματος e-Learning επιταχύνει περαιτέρω αυτήν την προσπάθεια.

Διασυνδέοντας την Ευρώπη: μεταρρυθμίσεις για μια ολοκληρωμένη εσωτερική αγορά

Η ΕΕ σήμερα συνδέεται και αλληλεξαρτάται όλο και περισσότερο, και κάθε δυνατή προσπάθεια πρέπει να γίνει ώστε να αρθούν τα εμπόδια σε αυτήν την ολοκλήρωση. Η Ελληνική Προεδρία προώθησε ενεργά τις πολιτικές για τη θεσμική ολοκλήρωση και απελευθέρωση των αγορών, και ιδιαίτερα στις βιομηχανίες δικτύων. Ολοκλήρωσε σημαντικό αριθμό θεμάτων στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και επικοινωνιών, αλλά και της ολοκλήρωσης των χρηματοπιστωτικών αγορών (κεφαλαιουχικές, τραπεζικές, ασφαλιστικές αγορές) οι οποίες παραμένουν κατατμημένες, και της εσωτερικής αγοράς ευρύτερα.

Παράλληλα όμως, η Προεδρία έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτικές για τη φυσική ολοκλήρωση των δικτύων, και στη χρηματοδότηση με στόχο την επέκταση των δικτύων ενέργειας και μεταφορών και προς τις νέες χώρες-μέλη, συμπεριλαμβανομένων και των Δυτικών Βαλκανίων, μέσω δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων (διαρθρωτικά ταμεία, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, συγχρηματοδοτούμενα έργα).

Τα πιο σημαντικά σχετικά επιτεύγματα της Ελληνικής Προεδρίας είναι:

5.6.9 Η ολοκλήρωση της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας

Η Δανική Προεδρία πέτυχε πολιτική συμφωνία για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας (ηλεκτρισμός και φυσικό αέριο) στην ΕΕ, η οποία προβλέπει το πλήρες άνοιγμα των αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου στην 1-7-2007. Η Ελληνική Προεδρία (Συμβούλιο Ενέργειας) ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και πέτυχε την τελική υιοθέτηση της συμφωνίας.

Η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας αναμένεται να έχει σημαντικά οφέλη για όλες τις χώρες της ΕΕ και για την Ελλάδα. Η χώρα μας έχει ήδη προχωρήσει στη διαμόρφωση του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου για την ανάπτυξη νέων επενδύσεων στην ενεργειακή αγορά, με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, την ασφάλεια παροχής και την προστασία των ευαίσθητων περιοχών και ομάδων πληθυσμού.

5.6.10 Η αναθεώρηση των κανόνων για τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας

Η αναθεώρηση κατευθυντήριων γραμμών και συνοδευτικών οικονομικών κανόνων για τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας αποτελεί το πλαίσιο για τη χρηματοδότηση δικτύων που ενοποιούν τις Ευρωπαϊκές αγορές ενέργειας. Στη συνέχεια πολιτικής συμφωνίας που επετεύχθη επί Δανικής Προεδρίας, η Ελληνική Προεδρία ολοκλήρωσε τη διαδικασία και έφτασε στην τελική υιοθέτηση από το Συμβούλιο Ενέργειας.

Η Ελλάδα διασφάλισε, μεταξύ άλλων, εμπλουτισμό της πρότασης με πρόσθετη όδευση φυσικού αερίου από Ελλάδα προς Κεντρική Ευρώπη μέσω Δυτικών Βαλκανίων και επικαιροποιημένη – ορθή αναφορά του αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδας – Ιταλίας.

5.6.11 Η συμφωνία για το δεύτερο Σιδηροδρομικό Πακέτο

Η Ελληνική Προεδρία πέτυχε στο Συμβούλιο Μεταφορών πολιτική συμφωνία στο λεγόμενο «δεύτερο σιδηροδρομικό πακέτο». Η δέσμη αυτή οδηγιών αποτελεί μία σημαντική πρόοδο στο νομικό πλαίσιο για τους σιδηροδρόμους καθώς απελευθερώνει τις εμπορευματικές σιδηροδρομικές μεταφορές από 1.1.2006, το σιδηροδρομικό εμπορευματικό cabotage από 1.1.2008, και δίνει έμφαση στην ασφάλεια και τη διαλειτουργικότητα των σιδηροδρόμων, δημιουργώντας έτσι ένα νέο πλαίσιο

λειτουργίας των σιδηροδρόμων στην Ευρώπη με στόχο την αύξηση του μεριδίου της αγοράς σε σχέση με τις οδικές μεταφορές.

5.6.12 Η προώθηση των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών

Στις μεταφορές, η Ελληνική Προεδρία προώθησε ενεργά το ζήτημα της αναθεώρησης των οδηγιών και χρηματοοικονομικών κανόνων για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, με στόχο τη συμπλήρωση των βασικών ελλείψεων στις ευρωπαϊκές υποδομές και την ενθάρρυνση των επενδύσεων σε βασικές υποδομές. Σημαντική προτεραιότητα συμφωνήθηκε ότι έχουν οι σιδηρόδρομοι, που καλούνται να διαδραματίσουν ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στο Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφορών.

Η Προεδρία έφερε το ζήτημα της επέκτασης και ολοκλήρωσης των υποδομών Ευρωπαϊκών δικτύων στο προσκήνιο για να μην είναι τα διευρωπαϊκά δίκτυα μία ξεχασμένη παρακαταθήκη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αρκετά χρόνια μετά τις προτάσεις Delors. Μαζί με τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας, τα δίκτυα μεταφορών αποτελούν σημαντικό στοιχείο στην κατεύθυνση της διασύνδεσης των αγορών στη νέα διευρυμένη Ευρώπη. Τα δίκτυα πρέπει να έχουν στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής οικονομίας, αλλά και την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Η ανάπτυξη τους θα πρέπει να είναι βιώσιμη, ισόρροπη και να καλύπτει όλη την Ευρωπαϊκή ήπειρο στα πλαίσια της διεύρυνσης.

5.6.13 Η πρόοδος στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Η Ελληνική Προεδρία κατέβαλε επίσης σημαντικές προσπάθειες για την ολοκλήρωση των Ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών, μία από τις πιο σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον οικονομικό τομέα. Σημαντικές παράμετροι για την ολοκλήρωση αυτή ήταν η εισαγωγή του ευρώ και η σταδιακή εφαρμογή από το 1999 του σχεδίου Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες.

Η ταχύτερη ενοποίηση των χρηματαγορών στην Ευρώπη θα διασφαλίσει αποτελεσματικότερα τη σταθερότητα των αγορών αλλά και τη διαφάνεια των συναλλαγών. Στην κατεύθυνση αυτήν, η Προεδρία προώθησε ενεργά το Σχέδιο Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες, επιτυγχάνοντας συμφωνίες σε αρκετά από τα δύσκολα ζητήματα που έχουν απομείνει για την ολοκλήρωση του Σχεδίου Δράσης: την οδηγία για τη Χειραγώγηση της αγοράς, για τα συνταξιοδοτικά ταμεία, για το Εταιρικό Δίκαιο, για τα Ενημερωτικά Δελτία.

Από αυτές τις Οδηγίες, η Οδηγία για τα Συνταξιοδοτικά Ταμεία δημιουργεί ένα πλαίσιο το οποίο προστατεύει τα δικαιώματα των μελλοντικών συνταξιούχων, ενώ διασφαλίζει ότι οι σχετικές συναλλαγές των ταμείων γίνονται ορθολογικά και με διαφάνεια. Η Οδηγία για τα Ενημερωτικά Δελτία μειώνει το κόστος για την άντληση

κεφαλαίων σε όλη την ΕΕ, ενώ ενισχύει το πλαίσιο προστασίας των επενδυτών, διασφαλίζοντας αυξημένα επίπεδα και καλύτερη ποιότητα πληροφόρησης.

5.7 ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Σε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο εξωτερικό περιβάλλον και εν όψει της ριζικής θεσμικής ανασυγκρότησης της, η Ευρωπαϊκή Ένωση καλείται να πραγματοποιήσει το όραμα της «Κοινωνικής Ευρώπης». Η Ελληνική Προεδρία έθεσε από την αρχή ως προτεραιότητα τον εκσυγχρονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου. Ενόψει ιδιαιτέρως της διεύρυνσης και των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό την μεγέθυνση των κινδύνων των οικονομικών ανισοτήτων, η ύπαρξη ισχυρής κοινωνικής στρατηγικής είναι αναγκαία.

Οι νέες προκλήσεις, όπως είναι η γήρανση του πληθυσμού και οι περιφερειακές ανισότητες, οι διακρίσεις ως προς το φύλο και τις ευαίσθητες κοινωνικά ομάδες και η συνεχιζόμενη εισροή μεταναστών απαιτούν λύσεις αποτελεσματικές για τις κοινωνίες και τις οικονομίες της Ευρώπης. Είναι φανερό ότι η μη ύπαρξη αποδοτικής κοινωνικής πολιτικής προκαλεί εκτός του κοινωνικού και σοβαρό οικονομικό κόστος.

5.8 ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Στο πλαίσιο αυτό, τα κυριότερα αποτελέσματα της Ελληνικής Προεδρίας ήταν:

Η προώθηση ενιαίας διαδικασίας πολιτικής για την Κοινωνική Προστασία και τη Συνοχή στην ΕΕ

Η Ελληνική Προεδρία υποστήριξε την ανάγκη υιοθέτησης Ενιαίας Διαδικασίας Πολιτικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Συνοχή στην ΕΕ, που θα περιλαμβάνει όλες τις επιμέρους πολιτικές και τους στόχους τους. Αυτό είναι γιατί πιστεύουμε στην ισότιμη και ισόρροπη συμμετοχής της κοινωνικής προστασίας ως συντελεστή παραγωγής, παράλληλα με την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα. Το Εαρινό Συμβούλιο υιοθέτησε ανακοίνωση η οποία προβλέπει τη σταδιακή εφαρμογή της ενιαίας διαδικασίας συντονισμού στο πεδίο της Κοινωνικής Προστασίας.

5.8.1 Η πρόοδος στο θέμα της μεταρρύθμισης των συνταξιοδοτικών συστημάτων

Θέσαμε από την αρχή το θέμα των συντάξεων στην βάση της επιβεβαίωσης του τρίπτυχου « Επάρκεια – Βιωσιμότητα - Εκσυγχρονισμός» ενώ υποστηρίξαμε και την ανάγκη μεταρρυθμίσεων των συνταξιοδοτικών συστημάτων, ώστε να ανταποκριθούν στις μελλοντικές προκλήσεις μεταξύ άλλων της δημογραφικής γήρανσης του πληθυσμού. Βασικό εργαλείο για την εξασφάλιση της συνέργειας μεταξύ των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων αποτελεί η συνέχιση της

Ανοιχτής Μεθόδου του Συντονισμού, η περαιτέρω ενίσχυση της οποίας ετέθη για πρώτη φορά στο Άτυπο Συμβούλιο Απασχόλησης του Ναυπλίου. Το Εαρινό Συμβούλιο επιβεβαίωσε την ανάγκη ενίσχυσης της Μεθόδου Ανοικτού Συντονισμού στον τομέα των συντάξεων και ζητήθηκε η επισκόπηση της προόδου έως το 2006. Στο ίδιο συμβούλιο ενεκρίθη η Κοινή Έκθεση επί των Συνταξιοδοτικών συστημάτων καθώς και την Κοινή Έκθεση για την υγειονομική περίθαλψη και μέριμνα των ηλικιωμένων.

5.8.2 Η ενίσχυση της κινητικότητας και ο συντονισμός των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης

Για την Ελληνική προεδρία σημαντικός στόχος πολιτικής αποτέλεσε η επιτυχής προσαρμογή των ασφαλιστικών συστημάτων στα νέα δεδομένα της αγοράς εργασίας και σε αποδοτικές πρακτικές και τρόπους διαχείρισης, με διαδικασίες τριμερούς διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους.

Στο πλαίσιο αυτό η Προεδρία προώθησε την Ευρωπαϊκή κινητικότητα και αναγνώριση δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων, με προώθηση του εκσυγχρονισμού του κανονισμού (EEC) Νο 1408/71 για το συντονισμό των συνταξιοδοτικών συστημάτων και την ολοκλήρωση διαπραγμάτευσης κεφαλαίων της Πρότασης για απλοποίηση του Κανονισμού. Το Συμβούλιο Απασχόλησης δεσμεύθηκε στην εφαρμογή του χρονοδιαγράμματος, δηλαδή τελική υιοθέτηση έως το τέλος του 2003.

5.8.3 Η προαγωγή της ισότητας μεταξύ φύλων

Τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και η ισότητα γυναικών και ανδρών αποτελούν τμήμα των κεντρικών ευρωπαϊκών αξιών. Προσπαθήσαμε – και αυτό αποτέλεσε και μέλημα της Προεδρίας μας - να επιτύχουμε απτά αποτελέσματα που θα απεικονίζουν τις κοινές μας προσδοκίες σε μια Ένωση που θεμελιώνεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, και του κράτους δικαίου. Αρχές και αξίες που είναι κοινές για τα κράτη μέλη.

Στη βάση των παραπάνω επιδιώξεων προωθήσαμε την ενσωμάτωση των θεμάτων της ισότητας των φύλων στις λοιπές πολιτικές της Ένωσης. Επιτεύχθηκε η ένταξη της οπτικής του φύλου σε όλες τις πολιτικές και δράσεις με την καθιέρωση της ετήσιας επισκόπησης του θέματος προς το εκάστοτε Εαρινό Συμβούλιο. Το Συμβούλιο Απασχόλησης ενέκρινε ψήφισμα, το οποίο ενθαρρύνει την ανάπτυξη του κοινωνικού και ανθρωπίνου κεφαλαίου στην κοινωνία της γνώσης παρέχοντας ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα της ισότητας ευκαιριών.

5.8.4 Διαφυλάσσοντας τη μελλοντική ευημερία και ποιότητα ζωής

Η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη δεν είναι μακροπρόθεσμα βιώσιμη αν δεν ληφθούν μέτρα για την περιστολή των περιβαλλοντικών πιέσεων και τη διατήρηση των φυσικών πόρων στο πλαίσιο της συνολικής στρατηγικής αειφόρου ανάπτυξης που ξεκίνησε στο Γκέτεμποργκ το 2001.

Η Ελληνική Προεδρία πήρε σειρά πρωτοβουλιών στον τομέα αυτό με στόχο η Ευρωπαϊκή Ένωση να εξακολουθήσει να έχει ηγετικό ρόλο στην προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης σε παγκόσμια κλίμακα.

5.9 Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ελληνικής Προεδρίας υιοθέτησε τη νέα Στρατηγική της ΕΕ για την Αειφόρο Ανάπτυξη και τις διαδικασίες για την εφαρμογή των αποτελεσμάτων της Παγκόσμιας Διάσκεψης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του Γιοχάνεσμπουργκ.

Στόχος της στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη είναι η ενδυνάμωση της περιβαλλοντικής διάστασης της στρατηγικής της αειφόρου ανάπτυξης και η ολοκλήρωση της στρατηγικής της Λισσαβόνας με την απόδοση ίσης προσοχής στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον, αλλά και η επιτάχυνση της διαδικασίας ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών απαιτήσεων στις τομεακές πολιτικές.

Η Ελλάδα έχει ήδη υιοθετήσει τη δική της στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη, με δέσμη πρωτοβουλιών για την προστασία του περιβάλλοντος, τη δημιουργία νέων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης και την αποσύνδεση της οικονομικής προόδου από την περιβαλλοντική υποβάθμιση.

5.10 Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

Η Ελληνική Προεδρία προώθησε μία νέα Ευρωπαϊκή διπλωματία για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, στηριζόμενη στην Ευρωπαϊκή στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Δημιούργησε ένα δίκτυο διπλωματών και ειδικών στα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και περιβαλλοντικής ενσωμάτωσης, με στόχο τη βελτίωση της συνεργασίας στις διμερείς και πολυμερείς διαπραγματεύσεις.

5.11 Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Επιδίωξη της Προεδρίας ήταν η δημιουργία ενός πλαισίου φορολογικής επιβάρυνσης με κατώτατα όρια φόρου στα καύσιμα το οποίο να οδηγεί στην εξοικονόμηση ενέργειας και προστασία του περιβάλλοντος, χωρίς ωστόσο να επιβαρύνει ιδιαίτερα την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας. Με βάση την πρόταση

συμβιβασμού της Ελληνικής προεδρίας έγινε τελικά δυνατό να βρεθεί λύση στο Συμβούλιο Ecofin και να λυθεί έτσι ένα χρονίζον πρόβλημα για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για τη χώρα μας μπορέσαμε να εξασφαλίσουμε μια μεταβατική περίοδο προσαρμογής μέχρι το 2010. Έτσι η αύξηση εφόσον γίνει σταδιακά τα επόμενα χρόνια – δεν ξεπερνά για παράδειγμα την αύξηση κατά 1 λεπτό το λίτρο κατά έτος στην αμόλυβδη βενζίνη και στο ντήζελ έως το 2010 -- δεν θα δημιουργήσει προβλήματα στην παραγωγή ή την κατανάλωση.

5.12 Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Η Ελληνική Προεδρία έθεσε ως προτεραιότητα την ολοκλήρωση της πρότασης οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη και την πρόληψη και αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημιάς, και πέτυχε πολιτική συμφωνία σε αυτό το δύσκολο ζήτημα στο Συμβούλιο Περιβάλλοντος του Ιουνίου 2003.

Η οδηγία αυτή θα συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, στη βάση της αρχής «Ο ρυπαίνων πληρώνει» και θα αφορά στην αποκατάσταση ζημιών στη φύση γενικά και την βιοποικιλότητα ειδικά. Η Ελληνική Προεδρία προώθησε με επιτυχία συμβιβαστικές λύσεις σε θέματα που διχάζουν τα κράτη-μέλη όπως ο χαρακτήρας του συστήματος χρηματοδοτικής ασφάλειας και εγγυήσεων, το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και οι εξαιρέσεις.

5.13 Η ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΡΟ

Η Ελληνική Προεδρία δραστηριοποιήθηκε για την ενεργοποίηση του ιδιωτικού Τομέα, των μη-κυβερνητικών οργανώσεων και της Κοινωνίας των Πολιτών ώστε να υλοποιηθούν οι Πρωτοβουλίες Τύπου II και κυρίως η Πρωτοβουλία για το Νερό και την Ενέργεια – με έμφαση στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας – που προωθούν την παγκόσμια συνεργασία προς την κατεύθυνση της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

5.14 Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Το θέμα της ασφάλειας στις θαλάσσιες μεταφορές για την αποφυγή περιβαλλοντικών καταστροφών όπως αυτή του δεξαμενόπλοιου Prestige απασχόλησε έντονα την Ελληνική Προεδρία. Με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και τη διαφύλαξη της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, το Συμβούλιο Μεταφορών αποφάσισε ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα απόσυρσης των μονοπύθμενων δεξαμενόπλοιων, αλλά και σειρά άλλων μέτρων όπως αυστηρότεροι έλεγχοι στα λιμάνια, καλύτερη εποπτεία των νηογνομόνων, καθορισμός λιμανιών καταφυγής,

εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης κίνησης σκαφών και πληροφοριών στα ύδατα της Ένωσης.

Οι αποφάσεις αυτές είναι σημαντικές και για την Ελλάδα γιατί θέτουν ένα θεσμικό πλαίσιο για την αποφυγή παρόμοιων καταστροφικών ατυχημάτων στις ακτές μας. Παράλληλα, διασφαλίζουν πλήρως την ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής ναυτιλίας, δεδομένου ότι τα υπό απόσυρση δεξαμενόπλοια αποτελούν λιγότερο του 3% του Ελληνικού στόλου.

5.15 Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

Το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ελληνικής Προεδρίας έδωσε έμφαση στην ανάπτυξη νέων καυσίμων και τεχνολογιών ως κύριο μέσο για την μετάβαση προς βιώσιμο σύστημα μεταφορών, σε σύμπραξη με τη βιομηχανία, και έθεσε ως προτεραιότητα για την ΕΕ την έρευνα με στόχο περιβαλλοντικές καινοτομίες ώστε να εξασφαλιστεί ταυτόχρονα ο στόχος της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενδυνάμωσης της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής οικονομίας.

5.16 ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Η Ελληνική Προεδρία συνέχισε τις προσπάθειες της ΕΕ για την επικύρωση του Πρωτοκόλλου του Κυότο και από άλλες χώρες και δραστηριοποιήθηκε ιδιαίτερα σε διεθνές επίπεδο, με στόχο να προτρέψει χώρες όπως η Ρωσία να προβεί στην επικύρωση του Πρωτοκόλλου του Κυότο, καθώς και να συζητήσει την ενδυνάμωση της συνεργασίας Ε. Ε. και Ρωσίας, στον αγώνα κατά των κλιματικών αλλαγών.

Η Ελληνική προεδρία εργάστηκε συστηματικά με γνώμονα την αποφυγή απομόνωσης της Ε.Ε. και την προώθηση όσο το δυνατόν ρεαλιστικότερων προτάσεων που θα γεφύρωναν τις διαφορετικές θέσεις και θα ανέπτυσαν ένα γόνιμο διάλογο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

6.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ελληνική Προεδρία χαρακτηρίστηκε από τον πόλεμο στο Ιράκ, και από την εξαιρετικά αρνητική οικονομική συγκυρία. Χαρακτηρίστηκε όμως επίσης και από τη μεγαλύτερη ποτέ διεύρυνση της Ένωσης, την ένταξη της Κύπρου, και τις μεγάλες αποφάσεις για το μέλλον της Ευρώπης.

6.1.1 Τα οικονομικά θέματα της προεδρίας

Στο σύνολο των θεμάτων τα οποία κλήθηκε να αντιμετωπίσει η Ελληνική Προεδρία τα ζητήματα οικονομικής πολιτικής αποτελούν ένα ξεχωριστό κεφάλαιο.

Το κεφάλαιο αυτό είχε ιδιαίτερη σημασία γιατί οι οικονομικές πολιτικές κλήθηκαν να δώσουν πειστικές και αξιόπιστες απαντήσεις τόσο στο βραχυπρόθεσμο πρόβλημα της οικονομικής δυσπραγίας στην Ευρώπη όσο και στο μεσοπρόθεσμο των μεγάλων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, της αναζήτησης των νέων πηγών ανάπτυξης.

Τα θέματα αυτά τα οποία κλήθηκε να χειριστεί το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στην Ελληνική Προεδρία ήταν:

- το Eurogroup και τις δημοσιονομικές πολιτικές
- τις Γενικές κατευθυντήριες Γραμμές Οικονομικής Πολιτικής και τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις
- το φορολογικό πακέτο
- τη φορολογία της ενέργειας
- το χρηματοπιστωτικό πακέτο
- οριζόντια θέματα εσωτερικής αγοράς
- τα θέματα διεθνούς εμπορίου
- οικονομικά ζητήματα στη συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης

6.2 EUROGROUP ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Για το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών η προεδρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση άρχισε έξι μήνες νωρίτερα, σε ό,τι αφορά τα θέματα της Ευρωζώνης. Η Δανία που είχε την προεδρία στο δεύτερο εξάμηνο του 2002 δεν είχε υιοθετήσει το Ευρώ και γι αυτό η Ελλάδα ανέλαβε την προεδρία της ομάδας των Υπουργών Οικονομικών των χωρών της ζώνης του Ευρώ - το λεγόμενο Eurogroup - από την 1^η Ιουλίου του 2002. Η ελληνική προεδρία συνέπεσε με μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο αφού για πρώτη φορά δοκιμαζόταν στην πράξη το πλαίσιο άσκησης οικονομικής πολιτικής στην Ευρωζώνη και πιο συγκεκριμένα το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η Πορτογαλία πρώτη είχε το 2001 έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης πάνω από το όριο του 3% που προβλέπει η συνθήκη. Ακολούθησαν η Γερμανία και η Γαλλία. Και αυτά σε μια περίοδο πολύ χαμηλής ανάπτυξης για την Ευρωζώνη.

Μέσα σε ένα δύσκολο περιβάλλον, με μεγάλες αβεβαιότητες, συμφωνήθηκε η διαμόρφωση των αναγκαίων συστάσεων προς τις χώρες αυτές που διασφαλίζουν αφενός τη μακροοικονομική σταθερότητα και αφετέρου δεν θέτουν ιδιαίτερα περιοριστικούς όρους στη δημοσιονομική πολιτική ώστε να εμποδιστεί η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας. Σε συνεδρίαση της Ευρωμάδας στο Λουξεμβούργο συμφωνήθηκε ότι η αξιολόγηση για τον αν ένας προϋπολογισμός είναι ισοσκελισμένος ή περίπου ισοσκελισμένος όπως απαιτεί η Συνθήκη, θα γίνεται με βάση το κυκλικά προσαρμοσμένο έλλειμμα, πράγμα που λαμβάνει υπόψη και την οικονομική συγκυρία. Η σημαντική αυτή απόφαση, που κάνει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αρκετά πιο ευέλικτο, υιοθετήθηκε από το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο.

Παρά τα όποια προβλήματα, η απόφαση όλων των μελών της Ευρωζώνης και του Συμβουλίου Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής είναι ότι το Σύμφωνο είναι ένα αρκετά ευέλικτο πλαίσιο άσκησης μακροοικονομικής πολιτικής, ένα πλαίσιο το οποίο ταυτόχρονα διασφαλίζει τη σταθερότητα εκείνη που είναι απαραίτητη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής. Το κοινό νόμισμα δεν μπορεί να επιτύχει και να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη χωρίς ένα σαφές και σταθερό πλαίσιο για την άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής.

Είναι ευθύνη των κρατών σε περιόδους οικονομικής άνθησης να δημιουργούν περιθώρια στη δημοσιονομική πολιτική έτσι ώστε σε περιόδους επιβράδυνσης να μπορούν να ακολουθούν μία πιο χαλαρή δημοσιονομική πολιτική χωρίς ωστόσο να ξεπερνά το έλλειμμα το 3%. Η ανάγκη για δημοσιονομική πειθαρχία γίνεται ακόμη πιο έντονη από το γεγονός ότι τα περισσότερα κράτη της Ευρωζώνης και της Ένωσης γενικότερα θα αντιμετωπίσουν μελλοντικά το πρόβλημα των αυξημένων δαπανών για κοινωνική ασφάλιση, λόγω της γήρανσης του πληθυσμού.

Αυτή είναι και η θέση της χώρας Ελλάδας. Η αξιοπιστία της Ελληνικής Προεδρίας σε αυτή τη διαδικασία ενισχύθηκε από τη πρόοδο και τη δημοσιονομική εξυγίανση που έχει κάνει η ίδια. Όταν μεγάλες και μικρές χώρες της ΕΕ άγγιζαν τα όρια του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η Ελλάδα των πάλαι ποτέ διψήφιων ελλειμμάτων είχε να επιδείξει ένα χαμηλό ποσοστό ελλείμματος.

6.3 ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Ένας από τους στόχους της Ελληνικής Προεδρίας ήταν να φέρει στην επιφάνεια θέματα που σχετίζονται με την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, και γενικότερα την ολοκλήρωση και μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ.

Η ΕΕ είναι σε μια κρίσιμη καμπή της ιστορία της. Μετά την επιτυχή εισαγωγή του Ευρώ, είναι τώρα στην παραμονή μιας ιστορικής διεύρυνσης που θα αυξήσει το μέγεθος της σε 25 κράτη μέλη και θα δημιουργήσει μια οικονομική οντότητα με έναν πληθυσμό περισσότερο από 450 εκατομμύρια. Παράλληλα, αντιμετωπίζει αβεβαιότητα όσον αφορά της αναπτυξιακές της προοπτικές, τόσο στην βραχυχρόνια όσο και στην μεσοχρόνια περίοδο. Βραχυπρόθεσμα, αν και οι προοπτικές της οικονομικής ανάπτυξης στην ΕΕ για το 2003 ήταν λιγότερο δυσοίωνες από αυτές του 2002, εντούτοις ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης της ΕΕ δεν παρουσίασε εξαιρετικά σημαντική βελτίωση.

Μία σειρά από παράγοντες εμποδίζουν στην ανάκαμψη της εμπιστοσύνης σε επενδυτές και καταναλωτές και δεν αφήνουν σημαντικά περιθώρια για περισσότερο αισιόδοξες προβλέψεις: οι ακαμψίες στις Ευρωπαϊκές αγορές προϊόντων, εργασίας και κεφαλαίου, η παρατεινόμενη αβεβαιότητα στην εσωτερική ζήτηση, η αδυναμία στο παγκόσμιο όγκο εμπορίου και στον χρηματοπιστωτικό τομέα, και τέλος οι γεωπολιτικές εντάσεις.

Πρέπει στο σημείο αυτό να τονιστεί ότι μέσα σε αυτό το δυσμενές κλίμα, η Ελληνική οικονομία έχει δείξει αξιοζήλευτη ανθεκτικότητα στις αρνητικές εξωτερικές οικονομικές επιδράσεις. Η χώρα μας όπως είναι γνωστό διατηρεί τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης ανάμεσα στις χώρες μέλη της ΕΕ, πολλαπλάσιο του Ευρωπαϊκού μέσου όρου. Σε αυτό το δύσκολο Ευρωπαϊκό πλαίσιο είναι κρίσιμη η διαμόρφωση των πολιτικών που θα δώσουν την αναπτυξιακή ώθηση στην ΕΕ τα επόμενα χρόνια. Πολιτικές που θα επισπεύσουν την υλοποίηση του μεγάλου προγράμματος μεταρρυθμίσεων στην ΕΕ, γνωστού και ως στρατηγική της Λισσαβώνας.

Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας διαμορφώθηκαν αυτές οι προτάσεις οικονομικής πολιτικής για τα επόμενα τρία χρόνια, και αποτυπώθηκαν στο κείμενο των Γενικών Κατευθύνσεων της Οικονομικής Πολιτικής, το οποίο το Συμβούλιο Οικονομικών Υποθέσεων εισηγείται στη Σύνοδο Κορυφής της Θεσσαλονίκης. Οι γενικές αυτές κατευθύνσεις αναφέρονται στην τριετία 2003-2005 και στις πολιτικές εκείνες που είναι αναγκαίες για να βγει από το αναπτυξιακό τέλμα το σύνολο της ΕΕ (και ειδικά οι μεγάλες οικονομίες όπως η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία).

Υπογραμμίζουν τη σημασία της διατήρησης μίας υγιούς, συνεπής, και συνετής δημοσιονομικής θέσης για τις χώρες μέλη, ταυτόχρονα με την επιτάχυνση των διαρθρωτικών αλλαγών για να αναδείξει η ΕΕ την αναπτυξιακή της προοπτική.

6.3.1 Γενικές κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής

Οι γενικές αυτές κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής αναφέρονται κυρίως:

- στις πολιτικές για μία πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης, με ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών, επιτάχυνση της ολοκλήρωσης των αγορών κεφαλαίου, βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενίσχυση των επενδύσεων στη γνώση και στην καινοτομία
- στις μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας για περισσότερη και καλύτερη απασχόληση, με βελτίωση του πλαισίου του φορολογικού και κοινωνικού συστήματος παροχών, καλύτερη σύνδεση αμοιβών-παραγωγικότητας, προώθηση της ευελιξίας και προσαρμοστικότητας στην αγορά εργασίας, διευκόλυνση της κινητικότητας στην εργασία, τόσο γεωγραφική όσο και επαγγελματική.
- στις πολιτικές αναθεώρησης του συστήματος κοινωνικών παροχών για την αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με περαιτέρω μείωση του δημοσίου χρέους, τη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος, βελτίωση της συστήματος κοινωνικών παροχών

Για την ελληνική οικονομία αναγνωρίζεται ότι το 2002 συνέχισε να αναπτύσσεται με τους υψηλότερους ρυθμούς αύξησης του ΑΕΠ μέσα στην ΕΕ, παρά τις δυσμενείς διεθνή οικονομικές συνθήκες.

Οι γενικές κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής αναγνωρίζουν επίσης ξεκάθαρα την πρόοδο της οικονομίας μας στο δημοσιονομική εξυγίανση και στον τομέα των διαρθρωτικών αλλαγών και κάνουν αναφορά σε ορισμένα θέματα όπου ζητείται περαιτέρω ανάληψη πρωτοβουλιών:

- αύξηση της παραγωγικότητας με βελτίωση της λειτουργίας των αγορών και επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο
- μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας και αύξηση των ποσοστών απασχόλησης, ιδιαίτερα για τις γυναίκες
- εξασφάλιση δημοσιονομικής βιωσιμότητας ενόψει της γήρανσης του πληθυσμού και του σημερινού υψηλού δημοσίου χρέους.

Όλα αυτά υιοθετούνται επίσης από την Ελληνική Κυβέρνηση, η οποία επίσης εκφράζει την άποψη και προωθεί την πολιτική της και στον τομέα των διαρθρωτικών αλλαγών και στον τομέα της δημοσιονομικής σταθεροποίησης.

6.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εκτός, όμως, από τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις η Ελληνική Προεδρία έδωσε προτεραιότητα και στην προώθηση της Περιφερειακής πολιτικής και των πολιτικών Συνοχής. Οι πολιτικές αυτές έχουν στο παρελθόν συμβάλει σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ένωσης υποστηρίζοντας το στόχο της πραγματικής σύγκλισης – τόσο μεταξύ κρατών όσο και μεταξύ περιφερειών στην ίδια χώρα. Η σημασία τους θα είναι ακόμη μεγαλύτερη στο μέλλον, καθώς η διεύρυνση αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων αλλά και σε γεωγραφική μετατόπισή τους.

Οι περιφερειακές πολιτικές έχουν βοηθήσει σε σημαντικό βαθμό και την Ελλάδα, με το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ώστε να ολοκληρωθούν οι φυσικές υποδομές και να γίνουν πολλά και σημαντικά έργα που άλλαξαν την όψη της χώρας. Στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας έγινε μία σημαντική Άτυπη Συνάντηση για θέματα περιφερειακής πολιτικής. Εκεί τέθηκαν οι βάσεις για τον σχεδιασμό του Δ' ΚΠΣ, με γνώμονα την απλοποίηση του προγραμματισμού, των διαδικασιών απλοποίησης και διαχείρισης αλλά και την αυξημένη αποτελεσματικότητα στη χρήση των πόρων.

Παρά την αλλαγή των ισορροπιών με την ένταξη των νέων χωρών, η Ελλάδα αναμένεται να εισπράξει ένα σημαντικό μερίδιο των πόρων από το Δ' ΚΠΣ. Γίνονται προσπάθειες να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη της χώρας με στόχο καμία περιφέρεια να μην εξαιρεθεί από την κατανομή των πόρων λόγω της ύπαρξης φτωχών περιφερειών στις χώρες της διεύρυνσης.

6.5 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Στη φορολογία ενέργειας το ζητούμενο ήταν η δημιουργία ενός πλαισίου φορολογικής επιβάρυνσης με κατώτατα όρια φόρου στα καύσιμα το οποίο να οδηγεί

στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην προστασία του περιβάλλοντος, χωρίς ωστόσο να επιβαρύνει ιδιαίτερα την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας. Το θέμα είχε ξεκινήσει να συζητείται το 1998, αλλά οι αντιρρήσεις πολλών χωρών σε επιμέρους θέματα δεν μπορούσε να βρεθεί συμβιβαστική λύση. Με βάση την πρόταση συμβιβασμού της Ελληνικής προεδρίας έγινε τελικά δυνατό να βρεθεί λύση και να λυθεί έτσι ένα χρονίζον πρόβλημα για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για τη χώρα μας μπορέσαμε να εξασφαλίσουμε μια μεταβατική περίοδο προσαρμογής μέχρι το 2010. Έτσι η αύξηση εφόσον γίνει σταδιακά τα επόμενα χρόνια – δεν ξεπερνά για παράδειγμα την αύξηση κατά 1 λεπτό το λίτρο κατά έτος στην αμόλυβδη βενζίνη και στο ντίζελ έως το 2010 δε θα δημιουργήσει προβλήματα στην παραγωγή ή την κατανάλωση.

6.6 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΚΕΤΟ

Το μεγάλο όμως θέμα που απασχολούσε την Ε. Ένωση για περίπου 14 χρόνια ήταν η φορολογία των αποταμιεύσεων. Στόχος της σχετικής οδηγίας για τη φορολογία των τόκων αποταμιεύσεων φυσικών προσώπων είναι η αποφυγή της φοροδιαφυγής και η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των χρηματαγορών της Ένωσης. Έπειτα από μια περίοδο όπου το θέμα είχε σχεδόν αδρανήσει λόγω των αντιδράσεων μερικών χωρών, κυρίως του Λουξεμβούργου και της Αυστρίας, τελικά έγινε κατορθωτό να επιτευχθεί πολιτική συμφωνία τον Ιανουάριο, με βάση τη συμβιβαστική πρόταση της Ελληνικής προεδρίας.

Για να επιτευχθεί όμως τελική συμφωνία ετέθη ως προϋπόθεση και να υπάρξει συμφωνία για παρόμοια ρύθμιση με χώρες εκτός ΕΕ, και κυρίως την Ελβετία. Έτσι η προεδρία μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε σε διαπραγματεύσεις με τις χώρες αυτές τις οποίες και τις ολοκλήρωσε με επιτυχία. Με βάση αυτή τη συμφωνία με τρίτες χώρες, στην τελική υιοθέτηση της σχετικής οδηγίας, στις 3 Ιουνίου, στο τελευταίο Συμβούλιο Ecofin της Ελληνικής προεδρίας, δόθηκε λύση σε ένα από τα πλέον χρονίζοντα θέματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για να επιτευχθεί αυτή η τελική υιοθέτηση, χρειάστηκε να βρεθεί λύση σε ένα Ιταλικό αίτημα ρύθμισης των προστίμων που είχαν επιβληθεί στους Ιταλούς παραγωγούς γάλακτος για υπέρβαση των ποσοτώσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Ο χειρισμός της Προεδρίας επέτρεψε να μη γίνει το μείζον θέμα της φορολογίας των αποταμιεύσεων δέσμιος ενός ελάσσονος και άσχετου με τη φορολογία εθνικού προβλήματος.

Με την τελική συμφωνία όλα τα ΚΜ θα ανταλλάσσουν αυτόματα πληροφορίες μεταξύ τους, οι οποίες συλλέγονται από τον φορέα πληρωμής και διαβιβάζονται στις αρμόδιες αρχές των ΚΜ. Λόγω τραπεζικού απορρήτου, η Αυστρία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, και οι τρίτες χώρες θα εφαρμόζουν το καθεστώς της παρακράτησης φόρου (έως και 35%) κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου. Το 75% των εσόδων από το φόρο αυτό διαβιβάζεται στο ΚΜ φορολογικής κατοικίας του επενδυτή. Τα λοιπά ΚΜ διαβιβάζουν αυτόματα πληροφορίες.

Η χώρα μας θα εφαρμόσει την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών. Θα δίνει και θα παίρνει πληροφορίες από τα ΚΜ που εφαρμόζουν το ίδιο σύστημα. Παράλληλα θα της αποδίδονται φορολογικά έσοδα από τα τρία ΚΜ και τις τρίτες

χώρες που θα προέρχονται από εισοδήματα επενδυτών- αποταμιευτών που είναι έλληνες φορολογούμενοι. Στο πλαίσιο των αμοιβαίων υποχρεώσεων η Ελλάδα δεν θα φορολογεί τα ανάλογα εισοδήματα κατοίκων αλλοδαπής {και σήμερα απαλλάσσει τους τόκους από συνάλλαγμα ενώ φορολογεί τους τόκους καταθέσεων σε ευρώ} και θα δίνει πληροφορίες προκειμένου να εφαρμοσθεί το φορολογικό δίκαιο του κράτους κατοικίας του δικαιούχου.

Το ουσιαστικό προσδοκώμενο αποτέλεσμα από την εφαρμογή της οδηγίας είναι κατ' αρχήν η φορολογική διαφάνεια, η διευρυμένη διοικητική συνεργασία στο φορολογικό τομέα, η ισότητα στην φορολογική αντιμετώπιση που εξασφαλίζει φορολογική δικαιοσύνη. Είναι επίσης και η αύξηση εσόδων από την υπαγωγή σε φορολογία εισοδημάτων που δεν δηλώνονταν πριν. Τα έσοδα αυτά δεν είναι εύκολο να υπολογιστούν με ακρίβεια, αλλά ένας πρώτος υπολογισμός οδηγεί σε ένα συνολικό δημοσιονομικό όφελος για την Ελληνική οικονομία που μπορεί να ξεπεράσει τα 300 εκ. Ευρώ.

Η χώρα μας θα ωφεληθεί από την αποθάρρυνση της απομάκρυνσης κεφαλαίων σε τρίτες χώρες όπως η Ελβετία. Τα κεφάλαια αυτά θα παραμένουν στην Ελλάδα και θα μπορούν έτσι να συνεισφέρουν στην επέκταση του κεφαλαιουχικού δυναμικού της οικονομίας. Παρότι το πλέον δύσκολο ζήτημα στο φορολογικό πακέτο ήταν η φορολογία αποταμιεύσεων, στη δέσμη οδηγιών που εγκρίθηκαν περιέχονται και άλλα στοιχεία. Ένα είναι ο κώδικας δεοντολογίας για τη φορολογία των επιχειρήσεων με τον οποίο επιδιώκεται η απάλειψη του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού μεταξύ Κ-Μ.

Ένα άλλο είναι η οδηγία για την κατάργηση της παρακράτησης φόρου στη πηγή, στους τόκους και δικαιώματα συνδεομένων επιχειρήσεων. Η πρόταση αφορά την κατάργηση της παρακράτησης φόρου στις διασυνοριακές ροές εισοδημάτων εταιρειών από τόκους και δικαιώματα που καταβάλλονται μεταξύ συνδεομένων εταιρειών διαφορετικών ΚΜ από και μεταξύ των μονίμων εγκαταστάσεων αυτών.

Η οδηγία θα εφαρμοσθεί από 1-1-2005 και Ελλάδα και Πορτογαλία έχουν πάρει παρέκκλιση οκταετούς μεταβατικής περιόδου κατά την οποία τα τέσσερα πρώτα έτη θα εφαρμόζεται παρακράτηση φόρου στους τόκους με συντελεστή 10% και 5% για τα υπόλοιπα 4 έτη. Οι άμεσες οικονομικές επιπτώσεις για την Ελλάδα, τα τέσσερα πρώτα χρόνια αναμένονται να είναι ουδέτερες. Τα οφέλη όμως είναι πολλαπλά για τις εταιρείες, διότι με την οδηγία εξασφαλίζεται η άπαξ φορολόγηση στο ΚΜ έδρας της δικαιούχου εταιρείας.

6.7 ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Η Ελληνική Προεδρία κατέβαλε επίσης σημαντικές προσπάθειες για την ολοκλήρωση των Ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών, μία από τις πιο σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον οικονομικό τομέα. Σημαντικές παράμετροι για την ολοκλήρωση αυτή ήταν η εισαγωγή του ευρώ και η σταδιακή εφαρμογή από το 1999 του σχεδίου Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες. Οι ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές αντιμετώπισαν το τελευταίο διάστημα πολλές δυσκολίες, αντανακλώντας και την οικονομική και πολιτική αβεβαιότητα. Τα χρηματιστήρια των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών υπέστησαν σημαντική διόρθωση από το 2000, ενώ το επενδυτικό κοινό χαρακτηρίστηκε από μία επιφυλακτική έως αμυντική στάση.

Οι κεφαλαιαγορές στην Ευρώπη έχουν δείξει αρκετή αντοχή στις πιέσεις αυτές, ενώ οι δείκτες κεφαλαιοποίησης και επισφάλειας για τον τραπεζικό κλάδο αποδεικνύουν ότι παραμένει υγιής. Η πρόσφατη κρίση, όμως, ισχυροποίησε ακόμη περισσότερο τα επιχειρήματα για την ταχύτερη ενοποίηση των χρηματαγορών στην Ευρώπη. Πιστεύουμε ότι έτσι θα διασφαλισθεί αποτελεσματικότερα η σταθερότητα των αγορών αλλά και η διαφάνεια των συναλλαγών.

Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ολοκλήρωση της αγοράς χρηματοοικονομικών υπηρεσιών αναμένεται να επιφέρει σημαντικά οφέλη σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε όλα τα κράτη μέλη: συνολικά για όλες τις χώρες, αναμένεται μία αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,1%, της απασχόλησης κατά 0,5%, των επενδύσεων κατά 6% και της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 0,8%. Τα οφέλη για τις επιχειρήσεις θα προέλθουν τόσο από τη μείωση του κόστους των συναλλαγών όσο και του κόστους χρηματοδότησης αλλά και την αύξηση της ποικιλίας των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Οι επενδυτές, από την άλλη πλευρά, αναμένεται να ωφεληθούν από τις υψηλότερες αποδόσεις των αποταμιεύσεών τους, μέσω της αυξημένης διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου τους και του εντονότερου ανταγωνισμού. Τα οφέλη αυτά είναι πολύ σημαντικά και για την Ελληνική οικονομία, που χαρακτηρίζεται μεν από σχετικά χαμηλό κόστος συναλλαγών αλλά έχει περιθώρια ώστε η κεφαλαιαγορά της να αποκτήσει μεγαλύτερο βάθος και ανταγωνισμό. Μελέτη της Επιτροπής για παράδειγμα εκτιμά ότι το όφελος από την περαιτέρω βελτίωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος υπερβαίνει για την Ελληνική οικονομία το 1% του ΑΕΠ.

Σε αυτήν την κατεύθυνση, η Προεδρία προώθησε ενεργά το Σχέδιο Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες. Από τον Ιανουάριο του 2003 που αναλάβαμε την Προεδρία καταφέραμε να επιτύχουμε συμφωνίες σε αρκετά από τα δύσκολα ζητήματα που έχουν απομείνει για την ολοκλήρωση του Σχεδίου Δράσης: την οδηγία για τη Χειραγώγηση της αγοράς, για τα συνταξιοδοτικά ταμεία, για το Εταιρικό Δίκαιο, για τα Ενημερωτικά Δελτία.

Η συνεισφορά της Προεδρίας αναγνωρίζεται σαφώς στην τελευταία Έκθεση της Επιτροπής που εγκρίθηκε πρόσφατα από το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων. Εκεί γίνεται αναφορά στις προσπάθειές μας, που στο μέτρο του δυνατού άνοιξαν το δρόμο στις δύο επόμενες Προεδρίες ώστε να τηρηθούν τα αρκετά στενά, πλέον, χρονοδιαγράμματα.

6.8 ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

Η περίοδος της Ελληνικής Προεδρίας συνέπεσε με την προετοιμασία της Υπουργικής Διάσκεψης του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου στο Κανκούν το Σεπτέμβριο του 2003, στο πλαίσιο της έναρξης ενός νέου γύρου Πολυμερών Διαπραγματεύσεων για το διεθνές εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών. Η επιτυχία της Διάσκεψης θα έχει τεράστια επίδραση στον τομέα του διεθνούς εμπορίου. Από την αρχή του νέου Γύρου Διαπραγματεύσεων, η Ε.Ε. διαδραματίζει έναν ενεργό και ηγετικό ρόλο. Η Ελληνική Προεδρία στήριξε αυτήν την προσπάθεια και συνεργάστηκε στενά με την Επιτροπή. Σημαντικός στόχος μας ήταν η πλήρης διαφάνεια των διαπραγματεύσεων σε όλα τα επίπεδα.

Με το συντονισμό της Ελληνικής Προεδρίας κατέστη δυνατόν να συγκεραστούν οι θέσεις, απόψεις και συμφέροντα όλων των Κ.Μ. σε μία σειρά από τομείς Υπηρεσιών (τράπεζες, ασφάλειες, τηλεπικοινωνίες, οδικές μεταφορές, ναυτιλία, επαγγελματικές υπηρεσίες, τουρισμός, κ.λ.π.) ώστε να διαμορφωθεί εγκαίρως μια ουσιαστική συνεισφορά και διαπραγματευτική θέση της ΕΕ.

6.9 ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΚΑΙ ΝΕΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Η Διεύρυνση, η Συνθήκη της οποίας υπογράφηκε στην Αθήνα τον Απρίλιο, θέτει επιτακτικά το πρόβλημα των αλλαγών που πρέπει να προχωρήσουν, προκειμένου να μην πέσει η Ε.Ε. στην παγίδα της παράλυσης ή της ακαμψίας, της αδυναμίας δηλαδή να λειτουργούν τα όργανα και οι θεσμοί της αποτελεσματικά και δημιουργικά.

Η Συνέλευση έχει ήδη παρουσιάσει ένα προσχέδιο Συντάγματος και είναι ορατά τα σημεία σύγκλισης ή απόκλισης απόψεων μεταξύ των διαφόρων χωρών. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης θα υποβληθεί το τελικό προϊόν της Συνέλευσης και εκεί θα ληφθούν αποφάσεις για τη συνέχιση της διαδικασίας. Υπάρχουν πολλά ζητήματα που αναμένεται να προκαλέσουν ζωνιές συζητήσεις και, ενδεχομένως, σοβαρές διαφωνίες. Αρκετά από αυτά άπτονται της οικονομικής διαχείρισης και μπορούν να αλλάξουν τελείως το πλαίσιο άσκησης της οικονομικής πολιτικής.

Για παράδειγμα, μέχρι ποιο βαθμό πρέπει να ισχυροποιηθεί ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών ή κατά πόσο πρέπει στο νέο Σύνταγμα της Ευρώπης να υπάρξει πρόβλεψη για άσκηση πολιτικής σε επίπεδο Ένωσης για παράδειγμα σε θέματα φορολογίας ή αυτό πρέπει να παραμείνει εθνική αρμοδιότητα με το συντονισμό να επιτυγχάνεται όπως μέχρι σήμερα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Χρονολογικός πίνακας της ευρωπαϊκής οικοδόμησης

1950

9 Μαΐου

Ο Robert Schuman, υπουργός εξωτερικών της Γαλλίας, σε ομιλία του, εμπνευσμένη από τον Jean Monnet, προτείνει την από κοινού εκμετάλλευση των πόρων άνθρακα και χάλυβα της Γαλλίας και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στα πλαίσια ενός οργανισμού ανοικτού στις άλλες χώρες της Ευρώπης.

Jean Monnet: Διαπραγματευτής και Ειρηνοποιός, στόχος του η Ενωμένη Ευρώπη

1951

18 Απριλίου

Οι Έξι υπογράφουν στο Παρίσι τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)

1952

27 Μαΐου

Υπογραφή στο Παρίσι της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άμυνας (ΕΚΑ).

1954

30 Αυγούστου

Η γαλλική Εθνοσυνέλευση απορρίπτει τη συνθήκη περί ιδρύσεως της ΕΚΑ.

20 και 23 Οκτωβρίου

Συμφωνίες του Παρισιού μετά τη διάσκεψη του Λονδίνου : καθορίζουν τους τρόπους διεύρυνσης του συμφώνου των Βρυξελλών που καθίσταται η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΕΔΕ).

1955

1 και 2 Ιουνίου

Συνελθόντες στη Μεσίνα, οι υπουργοί εξωτερικών των Έξι αποφασίζουν να επεκτείνουν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σε ολόκληρο τον τομέα της οικονομίας.

1957

25 Μαρτίου

Υπογραφή στη Ρώμη των συνθηκών περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρατόμ.

1958

1 Ιανουαρίου

Έναρξη ισχύος των Συνθηκών της Ρώμης και εγκατάσταση στις Βρυξέλλες των Επιτροπών της ΕΟΚ και της Ευρατόμ.

1960

4 Ιανουαρίου

Υπογραφή της Σύμβασης της Στοκχόλμης που δημιουργεί, κατόπιν πρωτοβουλίας του Ηνωμένου Βασιλείου, την Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ).

1962

30 Ιουλίου

Έναρξη ισχύος μιας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ).

1963

14 Ιανουαρίου

Ο στρατηγός de Gaulle αναγγέλλει, στη διάρκεια συνέντευξης Τύπου, ότι η Γαλλία θα ασκήσει το δικαίωμα αρνησικυρίας όσον αφορά την είσοδο του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΟΚ.

20 Ιουλίου

Υπογραφή στη Γιαουντέ της σύμβασης συνεργασίας μεταξύ της ΕΟΚ και δεκαοκτώ αφρικανικών χωρών.

1965

Απρίλιος

Υπογραφή της Συνθήκης για τη συγχώνευση των εκτελεστικών οργάνων των τριών Κοινοτήτων και τη σύσταση ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής. Τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1967.

1966

29 Ιανουαρίου

Συμβιβασμός "του Λουξεμβούργου". Η Γαλλία αποδέχεται τη θέση της στο Συμβούλιο με αντιστάθμισμα τη διατήρηση του κανόνα της ομοφωνίας όταν διακυβεύονται "πολύ σημαντικά συμφέροντα".

1968

1 Ιουλίου

Κατάργηση, ενάμισι έτος νωρίτερα, των τελευταίων ενδοκοινοτικών δασμών για τα βιομηχανικά προϊόντα και θέσπιση του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου (ΚΕΔ).

1969

1-2 Δεκεμβρίου

Σύνοδος κορυφής της Χάγης. Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων αποφασίζουν να διέλθουν από το μεταβατικό στο οριστικό στάδιο της Κοινότητας, εκδίδοντας τους οριστικούς γεωργικούς κανονισμούς και επιβάλλοντας την αρχή των ίδιων πόρων της ΕΟΚ.

1970

22 Απριλίου

Υπογραφή, στο Λουξεμβούργο, της συνθήκης που επιτρέπει την προοδευτική χρηματοδότηση των Κοινοτήτων από τους ίδιους πόρους και την επέκταση των εξουσιών ελέγχου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

30 Ιουνίου

Έναρξη στο Λουξεμβούργο των διαπραγματεύσεων με τα τέσσερα υποψήφια κράτη μέλη (Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία και Νορβηγία).

1972

22 Ιανουαρίου

Υπογραφή, στις Βρυξέλλες, των συνθηκών προσχώρησης νέων μελών στην ΕΟΚ (Δανία, Ιρλανδία, Νορβηγία και Ηνωμένο Βασίλειο)..

24 Απριλίου

Δημιουργία του νομισματικού "φιδιού". Οι Έξι αποφασίζουν να περιορίσουν σε 2,25% τα περιθώρια διακύμανσης των νομισμάτων τους μεταξύ τους

1973

1η Ιανουαρίου

Προσχώρηση της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΟΚ. (Δημοψήφισμα με αρνητικό αποτέλεσμα στη Νορβηγία).

1974

9-10 Δεκεμβρίου

Σύνοδος κορυφής του Παρισιού, όπου οι εννέα αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων αποφασίζουν να συνέρχονται τακτικά στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (τρεις φορές το χρόνο), προτείνουν την εκλογή της ευρωπαϊκής Συνέλευσης με καθολική ψηφοφορία και αποφασίζουν τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

1975

28 Φεβρουαρίου

Υπογραφή, στη Λομέ, σύμβασης (Λομέ Ι) μεταξύ της Κοινότητας και σαράντα έξι κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού.

22 Ιουλίου

Υπογραφή της σύμβασης που ενισχύει τη δημοσιονομική αρμοδιότητα της ευρωπαϊκής Συνέλευσης και δημιουργεί το ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Αρχίζει να λειτουργεί την 1η Ιουνίου 1977.

1978

6-7 Ιουλίου

Σύνοδος κορυφής της Βρέμης. Η Γαλλία και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προτείνουν επανάληψη της νομισματικής συνεργασίας με τη δημιουργία του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος (ΕΝΣ) που αντικαθιστά το "φίδι".

1979

13 Μαρτίου

Έναρξη λειτουργίας του ΕΝΣ.

28 Μαΐου

Υπογραφή της πράξης προσχώρησης της Ελλάδας στην Κοινότητα.

7 και 10 Ιουνίου

Πρώτη εκλογή με καθολική ψηφοφορία των 410 μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

31 Οκτωβρίου

Υπογραφή στη Λομέ της δεύτερης σύμβασης (Λομέ II) μεταξύ της ΕΟΚ και πενήντα οκτώ κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ).

1981

1η Ιανουαρίου

Προσχώρηση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

1984

28 Φεβρουαρίου

Έγκριση του ευρωπαϊκού στρατηγικού προγράμματος "Esprit" έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα των τεχνολογιών της πληροφόρησης.

14 και 17 Ιουνίου

Δεύτερες ευρωπαϊκές εκλογές

8 Δεκεμβρίου

Υπογραφή στο Τόγκο της τρίτης σύμβασης Λομέ μεταξύ των Δέκα και εξήντα έξι χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ).

1985

Ιανουάριος

Ο Jacques Delors διορίζεται πρόεδρος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

2 - 4 Δεκεμβρίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Λουξεμβούργο. Οι Δέκα συμφωνούν για την αναθεώρηση της Συνθήκης της Ρώμης και τη συνέχιση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, με την εκπόνηση της "Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης".

1986

1η Ιανουαρίου

Προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

17 και 28 Φεβρουαρίου

Υπογραφή στο Λουξεμβούργο και στη Χάγη της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης.

1987

14 Απριλίου

Υποψηφιότητα της Τουρκίας στην ΕΟΚ.

1 Ιουλίου

Έναρξη ισχύος της Ενιαίας Πράξης.

27 Οκτωβρίου

Έκδοση στη Χάγη από τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση ενός κοινού προγράμματος για την ασφάλεια.

1988

Φεβρουάριος

Αναμόρφωση της χρηματοδότησης των πολιτικών της ΕΟΚ. Πολυετής προγραμματισμός των δαπανών 1988-1992. Αναμόρφωση των διαρθρωτικών ταμείων.

1989

Ιανουάριος

Ανανέωση για τέσσερα χρόνια της προεδρίας του Jacques Delors στην Επιτροπή

15 και 18 Ιουνίου

Τρίτη εκλογή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση καθολική ψηφοφορία.

17 Ιουλίου

Αίτηση προσχώρησης της Αυστρίας στην ΕΟΚ.

9 Νοεμβρίου

Πτώση του Τείχους του Βερολίνου

9 Δεκεμβρίου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Στρασβούργου αποφασίζει τη σύγκληση διακυβερνητικής διάσκεψης

15 Δεκεμβρίου

Υπογραφή της Σύμβασης Λομέ IV με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού

1990

29 Μαΐου

Υπογραφή των συμφωνιών περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ)

19 Ιουνίου

Υπογραφή της Συμφωνίας του Schengen.

4 και 16 Ιουλίου

Αιτήσεις προσχώρησης της Μάλτας και της Κύπρου.

3 Οκτωβρίου

Γερμανική ενοποίηση

14 Δεκεμβρίου

Έναρξη στη Ρώμη των διακυβερνητικών διασκέψεων σχετικά με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την Πολιτική Ένωση.

1991

1 Ιουλίου

Αίτηση προσχώρησης της Σουηδίας.

21 Οκτωβρίου

Συμφωνία για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) που συνδέει την Κοινότητα με τους γείτονες της Δυτικής Ευρώπης.

9 και 10 Δεκεμβρίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Μάαστριχτ.

1992

7 Φεβρουαρίου

Υπογραφή της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση στο Μάαστριχτ.

18 Μαρτίου

Αίτηση προσχώρησης της Φινλανδίας.

25 Μαρτίου

Αίτηση προσχώρησης της Νορβηγίας.

2 Μαΐου

Υπογραφή στο Πόρτο της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ).

2 Ιουνίου

Απόρριψη της συνθήκης του Μάαστριχτ με δημοψήφισμα στη Δανία.

20 Ιουνίου

Έγκριση της Συνθήκης του Μάαστριχτ με δημοψήφισμα στην Ιρλανδία.

20 Σεπτεμβρίου

Έγκριση της Συνθήκης του Μάαστριχτ με δημοψήφισμα στη Γαλλία.

11 και 12 Δεκεμβρίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου.

1993

1η Ιανουαρίου

Θέσπιση της ενιαίας αγοράς.

18 Μαΐου

Δεύτερο δημοψήφισμα στη Δανία: έγκριση της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

1η Νοεμβρίου

Έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

1994

1η Απριλίου

Αίτηση προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Ουγγαρίας.

8 Απριλίου

Αίτηση προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Πολωνίας.

15 Απριλίου

Υπογραφή της τελικής πράξης των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης της GATT, στο Μαρακές.

9 και 12 Ιουνίου

Τέταρτες εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση ψηφοφορία. Έγκριση με δημοψήφισμα της συνθήκης προσχώρησης της Αυστρίας.

24 και 25 Ιουνίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην Κέρκυρα.

Υπογραφή των πράξεων προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Αυστρίας, της Φινλανδίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας.

16 Οκτωβρίου

Έγκριση με δημοψήφισμα της συνθήκης προσχώρησης της Φινλανδίας.

13 Νοεμβρίου

Έγκριση με δημοψήφισμα της συνθήκης προσχώρησης της Σουηδίας.

27 και 28 Νοεμβρίου

Απόρριψη με δημοψήφισμα της προσχώρησης της Νορβηγίας

9 Δεκεμβρίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Έσεν.

1995

1 Ιανουαρίου

Προσχώρηση της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας στην ΕΕ.

23 Ιανουαρίου

Ανάληψη καθηκόντων της Επιτροπής υπό την προεδρία του Jacques Santer (1995-2000).

26 Μαρτίου.

Έναρξη ισχύος της σύμβασης του Schengen

2 Ιουνίου

Πρώτη συνεδρίαση της ομάδας μελέτης για μια Διακυβερνητική Διάσκεψη επιφορτισμένη να μελετήσει την αναθεώρηση των Συνθηκών.

12 Ιουνίου

Ευρωπαϊκές συμφωνίες με την Εσθονία, τη Λετονία και τη Λιθουανία.

22 Ιουνίου

Αίτηση προσχώρησης της Ρουμανίας.

26 και 27 Ιουνίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις Κάννες. Εντολή προς την ομάδα μελέτης που είναι επιφορτισμένη να προετοιμάσει τη Διακυβερνητική Διάσκεψη.

27 Ιουνίου

Αίτηση προσχώρησης της Σλοβακίας.

27 Οκτωβρίου

Αίτηση προσχώρησης της Λετονίας.

24 Νοεμβρίου

Αίτηση προσχώρησης της Εσθονίας.

27 και 28 Νοεμβρίου

Ευρωμεσογειακή Διάσκεψη στη Βαρκελώνη.

8 Δεκεμβρίου

Αίτηση προσχώρησης της Λιθουανίας.

14 Δεκεμβρίου

Αίτηση προσχώρησης της Βουλγαρίας.

15 και 16 Δεκεμβρίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης.

1996

16 Ιανουαρίου

Αίτηση προσχώρησης της Σλοβενίας.

17 Ιανουαρίου

Αίτηση προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας.

29 Μαρτίου

Έναρξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τορίνο.

21 και 22 Ιουνίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φλωρεντίας.

13 και 14 Δεκεμβρίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δουβλίνου.

1997

17 Φεβρουαρίου

Παρέμβαση του Jacques Santer για τη σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών (ΣΕΒ) ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

16 και 17 Ιουνίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ.

16 Ιουλίου

Παρουσίαση της "Ατζέντας 2000" στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2 Οκτωβρίου

Υπογραφή στο Άμστερνταμ της "ενοποιημένης" Συνθήκης.

20 και 21 Νοεμβρίου

Διάσκεψη Κορυφής στο Λουξεμβούργο για την Απασχόληση

12 και 13 Δεκεμβρίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Λουξεμβούργο.

1998

1η Ιανουαρίου

Έναρξη της βρετανικής προεδρίας

30 Μαρτίου

Έναρξη της διαδικασίας προσχώρησης των δέκα υποψηφίων κρατών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Κύπρου - δρομολόγηση διμερών διακυβερνητικών διασκέψεων, αρχής γενομένης από την Κύπρο, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Εσθονία, την Τσεχική Δημοκρατία και τη Σλοβενία.

31 Μαρτίου

Schengen: Κατάργηση των προσωπικών ελέγχων στα χερσαία σύνορα με την Ιταλία.

1 έως 3 Μαΐου

Συμβούλιο των υπουργών οικονομικών των Δεκαπέντε και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
Απόφαση για τις χώρες που είναι έτοιμες να εισέλθουν στην τρίτη φάση της ΟΝΕ.

15 και 16 Ιουνίου

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Κάρντιφ.

1 Ιουλίου

Έναρξη της αυστριακής προεδρίας.

1999

1η Ιανουαρίου

Έναρξη της γερμανικής προεδρίας.

Ανοιξη

Ευρωπαϊκές εκλογές.

1η Ιουλίου

Έναρξη της φινλανδικής προεδρίας.

1η Δεκεμβρίου

Εισδοχή της Ελλάδας στον χώρο Schengen

2000

1η Ιανουαρίου

Έναρξη της πορτογαλικής προεδρίας.

1η Ιουλίου

Έναρξη της γαλλικής προεδρίας.

2002

1η Ιανουαρίου

Έναρξη κυκλοφορίας των κερμάτων και χαρτονομισμάτων του ευρώ.

1η Ιουλίου

Απόσυρση των εθνικών νομισμάτων

2003

Προσπάθεια αφομοίωσης του νέου νομίσματος από τους πολίτες

2004

Έναρξη συζητήσεων από το κοινωνικούς φορείς για λήψη μέτρων όσον αφορά την κυκλοφορία του Ευρω και τυχόν δυσλειτουργίες που έχουν προκύψει

